

Dauzer

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
1990. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE
ÉS 1991. ÉVI PROGRAMJA

BUDAPEST

1991

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
1990. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE
ÉS 1991. ÉVI PROGRAMJA**

**BUDAPEST
1991**

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Összeállította: Gregorovicz Anikó

ISSN 0230–7545

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A Könyvtár szervezete és irányítása	5
II.	Munkafolyamatok elemzése	8
	Állománygyarapítás, kiadványcsere, állomány	8
	Feldolgozás	11
	Olvasószolgálat	12
	Raktározás	13
	Dokumentáció, információ, informatika	14
	Könyvtárgépesítés és számítóközpont	16
	Hálózati és módszertani munka	17
	Reprográfiai szolgáltatások	19
	Tudományos munka	20
	Kiadványtevékenység	22
	Nemzetközi kapcsolatok	23
	Akadémiai Levéltár	27
	Egyéb	28
III.	Adatok és táblázatok	30
	1. Gazdálkodás	30
	1.1 Költségvetési beszámoló	30
	1.2 1990. évi pénzügyi elszámolás feladatok szerint	31
	2. Személyzeti adatok	32
	2.1 Létszám	32
	2.2 Végzettség, szakképzettség	32
	2.3 Besorolás, bérezés	32
	3. Állomány, gyarapodás	33
	3.1 Gyarapodás szakok szerint	33
	3.2 Gyarapodás eredete	34
	3.3 Gyarapodás módja	34
	3.4 Nemzetközi kiadványcsere forgalom	35
	3.5 Nemzetközi kiadványcsere földrajzi megoszlása	35
	3.6 Duplum és fölőspéldány kijánlás	36

4. Feldolgozás	37
4.1 Könyvtári feltárás: címléírás, osztályozás	37
4.2 Katalógusépítés	37
5. Olvasószolgálat	38
5.1 Könyvtár használói	38
5.2 Használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása	38
5.3 Szolgáltatási alkalmak	39
5.4 Állományhasználat	39
5.5 Könyvtárközi kölcsönzés	40
5.6 Kötetés	40
6. Dokumentáció, tájékoztatás, bibliográfia	40
6.1 Tudományszervezési dokumentáció	40
6.2 Akadémikus bibliográfia	41
7. SCI Heti gépi szakirodalomfigyelés	41
7.1 Szolgáltatások előfizetési árai	41
7.2 Előfizetők száma és szolgáltatások típusainak megoszlása	42
7.3 Előfizetők főhatóság szerinti megoszlása	42
7.4 CD-ROM Adatbázisok Osztálya szolgáltatásai	43
8. Hálózati és módszertani munka	43
8.1 Az MTA intézeti könyvtárainak állománya	43
8.2 Személyi ellátottság	43
8.3 Állománygyarapodás	44
8.4 Az MTAK hálózati tagkönyvtárainak megoszlása az állomány nagysága és személyi ellátottság szerint	44
8.5 Nemzetközi kiadványcsere	47
8.6 Könyvtárközi kölcsönzés	47
8.7 Olvasó- és állományforgalom	47
9. Reprográfiai szolgáltatások	48
9.1 Fototechnikai szolgáltatások	48
9.2 Xerox gyorsmásolat	48
10. Kiadványok bibliográfiája	48
11. Nemzetközi kapcsolatok	50
11.1 Külföldi kiküldetések, tanulmányutak	50
11.2 Külföldi kutatók és látogatók	51
12. Munkatársak tagsága és közreműködése testületek tevékenységében	53
13. Munkatársak publikációi, előadásai	57
14. A Könyvtárról 1990-ben megjelent cikkek, hírek, kiadványismertetések	64
IV. Összefoglaló és program 1990–1991	68
Rövidítések jegyzéke	70

I. A KÖNYVTÁR SZERVEZETE ÉS IRÁNYÍTÁSA

Az MTA Könyvtár szakmai tanácsadó szerve a *Könyvtári Bizottság*. 1990-ben a Könyvtári Bizottság újraválasztására került sor, tagjai:

- elnök: Ujfalussy József akadémikus
az MTA alelnöke
- ~~titkár: Gregorovics Anikó~~
~~MTAK Titkárság vezető~~
- tagok: Bodó Sándor
az MKM Közgyűjteményi Főosztály vezetője
- Braun Tibor c. egyetemi tanár
a kémiai tud. doktora
MTAK főigazgatóhelyettes
- Csapodi Csaba c. egyetemi tanár
az irodalomtudomány doktora
- Domsa Károlyné
MTAK mb. főigazgatóhelyettes
- Endrei Walter
a történelemtudomány doktora
- Finta József
akadémikus
- Garas Klára
akadémikus
- Gáspár Rezső
akadémikus
- Harnos Zsolt
a matematikai tudomány doktora
- Marton János
a biológiai tudomány (informatika) kandidátusa
- Márta Ferenc
akadémikus
- ~~Rejtő István~~
~~az irodalomtudomány kandidátusa~~
- Rózsa György c. egyetemi tanár
a közgazdaságtudomány (informatika) doktora
MTAK főigazgató
- Tarnai Andor
akadémikus
- Vámos Tibor
akadémikus
- Vekerdi László
MTAK tudományos tanácsadó

önálló osztályokra
 főosztályokra, és annak alárendelt szervezeti egységekre.
 A Könyvtár szervezeti felépítése a következőképpen alakult:

A Könyvtár szervezeti felépítése két igazgatóságra, osztályszervezeteknek megfelelő szervezeti egységekre, ezeken belül csoportokra tagolódik.

Az MTA Könyvtár főigazgatója: Dr. Rózsa György, a közgazdaságtudomány (informatika) doktora, c. egyetemi tanár (ELTE/BTK).

Az MTA Könyvtár főigazgatóhelyettesei: Dr. Braun Tibor, a kémiai tudomány doktora, c. egyetemi tanár (ELTE/TTK) és Dr. Domsa Károlyné mb. főigazgatóhelyettes.

Közvetlenül a főigazgató irányítása alá rendelt vezetők a főigazgatóhelyettesek, a gazdasági igazgató, a titkárság vezetője, továbbá az alábbi szervezeti egységek:

1. 6. 1.

Titkárság
 osztályvezető: Gregorovics Anikó
 személyzeti nyilvántartó: Szalay Tihamérné
 Gyorsmásoló Szolgálat
 vezetője: Tarscai Mihályné

*Magdolna (Jaffa főosztály);
 Levéltár (Levéltári főosztály)*

Hálózati és Módszertani Szolgálat
 vezetője: Mokányé Nagy Katalin, a nyelvtudomány kandidátusa

*2. formaközi
 Jaffa akadémia
 Magdolna
 Gyorsmásló
 Hálózati és Módszertani Szolgálat (Magdolna)*

Könyvtárgépesítési Osztály
 vezetője: Fűréd Mihály

Számítógéppont
 mb. vezetője: Fűréd Mihály

*Magdolna (Jaffa főosztály);
 Levéltár (Levéltári főosztály)*

*Önálló osztályok (Magdolna)
 Levéltár (Levéltári főosztály)
 Gyorsmásló
 Hálózati és Módszertani Szolgálat (Magdolna)*

A főigazgató közvetlenül felügyeli a különügyintémenyeket:

9 Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye (önálló osztály)
 vezetője: Fülöpné Csanak Dóra, az irodalomtudomány kandidátusa

Kézirattár
 vezetője: Fülöpné Csanak Dóra

Régi Könyvek Gyűjteménye
 vezetője: Ritoók Zsigmondné

10 Keleti Gyűjtemény (önálló osztály)
 vezetője: Apor Éva

11 Akadémiai Levéltár (főosztály)
 vezetője: Wojtilla Gyula, a nyelvtudomány kandidátusa

Mikrofilmtár és Fotolaboratórium (önálló osztály)
 vezetője: Tökés László

A Könyvtári Igazgatóság Dr. Domsa Károlyné mb. főigazgatóhelyettes felügyelete alatt álló szervezeti egységei:

*Önálló osztályok (Magdolna)
 Levéltár (Levéltári főosztály)
 Régi Könyvek Gyűjteménye (önálló osztály)
 Keleti Gyűjtemény (önálló osztály)
 Akadémiai Levéltár (főosztály)
 Mikrofilmtár és Fotolaboratórium (önálló osztály)
 Titkárság (önálló osztály)*

2 Szerzeményezési Osztály (önálló osztály)
 vezetője: Murányi Lajos

3 Nemzetközi Csereszolgálat (önálló osztály)
 vezetője: Domsa Károlyné

4 Bibliográfiai Leíró és Katalógusszerkesztő Osztály (önálló o.)
 vezetője: Gáspárné Monostori Judit

5 Szakozó Osztály (önálló o.)
 vezetője: Darabos Pál

*Feladataik
 magdolna
 Keleti Gyűjtemény
 Pintér Zoltán
 levezető igazgató
 Titkárság
 Hálózati és Módszertani Szolgálat
 Gyorsmásló
 Könyvtárgépesítési Osztály
 Számítógéppont
 Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye
 Keleti Gyűjtemény
 Akadémiai Levéltár
 Mikrofilmtár és Fotolaboratórium
 Szerzeményezési Osztály
 Nemzetközi Csereszolgálat
 Bibliográfiai Leíró és Katalógusszerkesztő Osztály
 Szakozó Osztály*

*7. galat nevét
 viselik.*

*Magdolna feladat
 viselik
 ve egy-egy képek*

- 6 Olvasószolgálati Főosztály
  - vezetője: Vitályos László
  - Központi Olvasószolgálat ~~Osztály~~ (osztály)
    - vezetője: Pétervári Lászlóné
  - Törökbalinti raktár (osztály)
    - vezetője: Bacskó Antal
  - Könyvkötészeti csoport (osztály)
    - vezetője: Tódor Katalin
- 7 Folyóírártár (osztály)
  - vezetője: Büky Béláné
- 8 Tájékoztatói és Bibliográfiai Osztály (osztály)
  - vezetője: Fekete Gézné

Általános Tájékoztatói Csoport
 vezetője: Fekete Gézné
 Kutatás-Fejlesztés folyóirat csoport
 vezetője: Balázs Péterné
Adványszerkesztés
 vezetője: Fekete Gézné

Sokszorosító csoport
 vezetője: Szondi Károly

~~Az Informatikai Igazgatóság Dr. Braun Tibor főigazgatóhelyettes irányításával működik, szervezeti egységei:~~
 vezetője: Informatika

Természettudományi Gépi Adatbázis Osztály
 vezetője: Klein Ágnes

~~C/D/ROM Adatbázis Osztály~~
~~vezetője: Földes András~~

Tudományelemzési Osztály
 vezetője: Schubert András

13 Gazdasági Osztály

vezetője: ~~Lajtai János~~ gazdasági igazgató

Pénzügyi csoport
 vezetője: Czeglédi Katalin

Számviteli csoport
 vezetője: Pásztor Lajosné

Bér- és Munkaügyi csoport
 vezetője: Koronváry Miklósné

Üzemeltetési csoport
 vezetője: ~~Kurucz Csaba~~ Barabási Zsuzsanna

II. MUNKAFLYAMATOK ELEMZÉSE ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE, ÁLLOMÁNY

Állománygyarapítás

Az MTA Könyvtára funkciórendszerében alapvető a gyűjteményi funkció. 1990-ben a gyarapodás mértéke az előző évihez hasonló volt, bár a dokumentumbeszerzés révén tartása egyre nehezebb. A könyvek és folyóiratok drágulása, a forint-leértékelés, a közép- és kelet európai országokban tapasztalt áremelkedések, némely cserepartnernél tapasztalt új vonások (csere helyett vétel ajánlása) megnehezítik az állomány gyarapításán fáradozók munkáját. Mindazonáltal megállapítható, hogy 1990-ben megfelelő pénzügyi eszközök álltak rendelkezésre a beszerzések realizálására (L. 1. sz. tábl.). A változó – jelenleg inkább csak romló – gazdasági helyzet azonban új források felkutatását és kiaknázását sürgeti: ilyenek pl. az alapítványok és vállalkozások, a Könyvtár 1990-ben igyekezett ezekkel a lehetőségekkel élni.

A statisztikai táblázatokat elemezve megállapítható, hogy a gyarapodás aránya a tavalyihoz viszonyítva nem igen változott; kisebb mértékű volt a gyarapodás a kézirat beszerzésben. Növekedés volt a mikrofilm-gyarapodásban. Érdekesképpen megemlíthető, hogy a könyvállomány idén lépte át az egymilliomodik kötetet. A szakok szerinti gyarapodásban jelentősebb változás nincs, némileg csökkent a tudományszervezési és az orientalisztikai tárgyú anyag, a periodikák tekintetében változás (növekedés) csak a nyelvtudományi kiadványoknál tapasztalható. Ismét gyarapodott az új periodikumok száma: 152 cím került állományba, köztük sok az új magyar folyóirat. Az állomány összesen 28 208 tétellel (1988: 32 447, 1989: 41 307), azaz 14 414 könyvvel, 5562 kötet (24 226 db) periodikával, 7872 egységnyi kézirattal és régi könyvvel, valamint 360 mű mikrofilmjével gyarapodott (L. 3. sz. táblázat).

A gyarapodás *beszerzés módja* szerinti megoszlásban 1990-ben a vétel aránya 31,16 %, ami ugyan alatta marad a tavalyinak (45,37 %), de ez a kiugró arány a nagyarányú kéziratvásárlás miatt következett be (1988: 19 %). A vásárolt könyvek aránya 19,12 % (1988: 15,5 %, 1989: 21 %), a folyóiratoké 18,32 % (1988: 17,5 %, 1989: 17,6 %). A csere az előző évihez hasonlítva növekedett: 1988: 32,4 %, 1989: 23,9 %, 1990: 35,4 %, ezen belül a könyvekénél: 1988: 48,9 %, 1989: 39,7 %, 1990: 42,95 %; a folyóiratoknál: 1988: 71,2 %, 1989: 70 %, 1990: 68,3 %. A kötelempéldányok aránya növekedett: 1989: 10,4 %, 1990: 15,3; ajándék: 15,8 % (1989: 18,9 %), (L. 3.3. sz. táblázat).

Az utóbbi három év gyarapodását összehasonlítva (1988: 32 447, 1989: 41 307, 1990: 28 208) statisztikailag visszaesés látszik, de ezekre az adatokra a kéziratári vásárlás nyomja rá a bélyegét. Ha csak a könyv- és folyóirat beszerzést vizsgáljuk, elhanyagolható eltérések tapasztalhatók (1988: 19 025, 1989: 20 312, 1990: 19 976), sőt az új periodikák – 152 cím – 40 %-os növekedést jelentenek. A kötelempéldányok száma a tavalyihoz hasonlóan alakult, az ajándékoké némileg csökkent.

A *gyarapodás eredete* szerint 43,84 % hazai, 22,92 % nem devizás (volt „népi demokratikus”) és 33,22 % egyéb külföldről származó volt. Könyvekből kis mértékben növekedett a hazai beszerzés, a külföldi nagyjából követi a tavalyi számokat, az „egyéb” külföldi beszerzések ugyan kissé csökkentek. A periodikák tekintetében növekedés tapasztalható a magyar és az „egyéb” külföldi anyagban, csökkent a nem devizás folyóirat-beszerzés aránya. (L. 3.2. sz. táblázat).

Vételből 2756 kötet könyv érkezett be – 343-mal kevesebb mint tavaly. 1990-ben 2535 rendelés ment ki a LibroTradenek 5 557 897 Ft értékben, 336-tal több mint az előző évben.

A könyvállomány gyarapodásának összértékét tekintve jól látható a *könyvárak* további *emelkedése*: nagyjából hasonló kötetszám mellett a naplózott anyag értéke 1988-ban 9,5 millió, 1989-ben 15 millió, 1990-ben 16,5 millió Ft volt. A könyvárak emelkedése immár nemcsak Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban tapasztalható, hanem a keleti régióban is, elsősorban a Szovjetunióban. Ez a tendencia a többszöri forint-leértékeléssel „karöltve” rendkívül

nehézzé teszi a tervszerű állománygyarapítást. A magyar kiadású kézikönyvek is egyre inkább „nyugati” árkakkal jelennek meg (pl. az OSZK antikvakatológus I–III. 4000 Ft, a Magyar Könyvgyűjtő Új Kézikönyve I–II. 3120 Ft; ezeket többes példányként, segédkönyvtári célra vásárolta meg a Könyvtár. Nyilvánvaló, hogy maga az állománygyarapítás *sintendentúrája* is csak nagyobb költségvetési keret birtokában lehetséges.

Vétel útján 1019 kötet folyóirat érkezett be, a 152 újból 21 volt vételes. A 3594 külföldi folyóiratból 1547 volt vételes. 1990-ben a Kézirattár állománya vételből csupán 5000 egységgel gyarapodott. Egyébként a vételes folyóiratok reklamációját illetően – szakítva az eddigi gyakorlattal, a Kultúrát kikapcsolva – a külföldi kiadókhöz fordult a Könyvtár, s az eredmény nem maradt el: a hiányokat döntő többségben rögtön pótolták.

A *nemzetközi kiadványcsere* fogalmát a 3.4. sz. táblázat mutatja: megállapítható, hogy a kiküldés valamennyi dokumentumtípusban a tavalyihoz hasonló volumenű maradt, az érkezés csökkent, főképpen a könyvek tekintetében (a mintegy 1400 címet kitevő Sorbonne disszertációk 1990-ben nem érkeztek meg). Az Akadémiai Kiadó tevékenysége nem javult, az alapvető cserefolyóiratok meg-nem-jelenését vagy késedelmes megjelenését a cserekapcsolatok sínlyik meg. Az MTAK kiadványaiból cserére és egyéb célra összesen 495 példány, 356 ECSSID Bulletin és 342 kötet egyéb kiadvány került felhasználásra. 1990-ben 17 új kapcsolat létesült, 40 pedig megszűnt, utóbbiban szerepet játszott az év második felében elkezdődött kardexrevízió. Elkészült az ún. elő-revizíós munka – a cserés anyag 80 %-ára. Ennek során a Folyóirattár a kardex teljes átnézésével (kb. 10 000 tétel csere) kiszűri az intézkedést igénylő problémákat, amelyeket a Nemzetközi Csereszolgálattal közösen old meg; ez 1990-ben az anyag 16 %-ra történt meg, s áthúzódik 1991-re is. A Nemzetközi Csereszolgálat 12 075 kiadványt expedált és 2831 db levélforgalmat bonyolított le. A beérkezett könyvek (7991) értéke 5 992 480 Ft, az állományba vett 6191 kötet 5 665 046 Ft-ot tett ki. Akadémiai folyóiratok tekintetében (94 cím, ebből 17 nem jelent meg) 5407 kötet ment ki a partnerintézményekbe, 30 folyóiratféleségből 44 db egyéni címre. Nem akadémiai folyóiratokból 473-at küldött ki a Könyvtár. Az akadémiai hálózathoz tartozó intézetek által megváltott folyóiratok száma 53 – 75 180 Ft értékben, hálózaton kívül megváltottak száma pedig 21 – 38 400 Ft értékben. A cserébe beérkezett folyóiratanyag 3801 kötet (11 955 db), ebből 555 kötet (2777 db) ment ki (hálózatba 351, kívülre 204). Folyamatos volt a folyóiratok reklamálása 1070 tételre (368 vételes, 615 cserés, 87 köteles).

1990-ben is folyamatos volt a duplum- és fölőspéldányok kijáánlása, 4806 tétel 7 db jegyzéken került kijáánlásra. A korábbi évekhez hasonlóan a könyvek közel fele fogyott el: 2481 kötet (51,6 %). Mintegy 80 intézmény igényel könyveket rendszeresen jegyzékekről, köztük 22 akadémiai intézmény. Sok könyvet kér és kap a BME Központi Könyvtára, az ELTE Orosz Filológiai tanszékének könyvtára, az Országos Idegennyelvű Könyvtár és a Miskolci Bölcsész Egyesület könyvtára. Rendszeresen igényelnek könyveket a vidéki közművelődési könyvtarak, új partnereként lépett be az idén a MIOK Alapítványi Iskola könyvtára. Folyóiratokra vonatkozóan 1 magyar és 1 kurrens külföldi anyagot tartalmazó duplumjegyzék készült. A 208 címes magyar jegyzékből 55 címre (26,4 %), az 545 külföldi címes jegyzékből pedig 113-ra (20,7 %) érkezett igénylés.

A folyóiratállományba bekerült 152 új címből 142 a Folyóirattárba, 10 a Keleti Gyűjteménybe került, s a 17 sorozat is állományba vétetett.

A gyarapodás módjában részletezést érdemel az „ajándék” rovat, amelyben az alapítványok felajánlásai is szerepelnek. Kiemelkedő volt a Volkswagen Alapítvány 100 000 DM értékű felajánlása, amelyből az év végére a kérések 70 %-át küldte meg (552 tétel – 50 000 DM), sajnos a kért folyóiratrendelésből még semmi nem érkezett be. Lehetőség nyílt könyveszerzésre a budapesti Francia Intézet révén is (77 könyvcím 10 500 FF értékben volt a rendelés). Az OSZK-n keresztül kért a MTAK és kapott ajándékkönyveket a Soros-Brother's Brothers cégtől, a Sabre alapítványtól és a bruxellesi Ministère de la Communauté Française-től.

Az állománygyarapítási munkákhoz kapcsolódik a különgyűjtemények állományfejlesztési tevékenysége.

A rekonstrukciós munkák miatt 1990-ben mostoha körülmények között működő *Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye* 1990. évi gyarapodását a 3. sz. táblázat dokumentálja. Az új kéziratbeszerzések közül megemlíthető:

Vételek: Bethlen Miklós önéletírásának egy 18. századi kézírata; Széchenyi István levele; Teleki Béla levelei Vita Sándorhoz; József Attila, Tersánszky J. Jenő, Gyergyai Albert, Jékely Zoltán kéziratok; Eötvös Loránd egyetemi előadásának jegyzete; Berda József, Kosztolányi levelek ill. kéziratok, unitárius imádságokönyv.

Ajándékok: Horváth Barna-hagyatéka; Vojnovich Géza-levelek; Hennyey Gusztáv és Horthy Miklós levelezése; a TMB-től disszertációk és pályaművek.

Régi könyv beszerzések: Albertus Magnus: Libellus de formatione hominis. Antverpiae, 1538.; Szent Biblia. Amstelodami, 1645.; Illyés István: lelki téj. Nagyszombat, 1686.; Közönséges énekes könyv. Kolozsvár, 1778.

A *Keleti Gyűjtemény* előnyös – bár csak ideiglenes – elhelyezése nyugodt feltételeket biztosított a kiegyensúlyozott munkához. A gyarapodás az utóbbi évek átlaga körül volt. A Szerzeményezési Osztálytól 1167 kötetet (1075 mű) vett át feldolgozásra. Devizás rendelés 216 műre ment ki 679 456 Ft értékben, ami jóval meghaladja az előző évit (86 mű – 382 123 Ft). A vételes keleti könyvekre 800 939 Ft-, kéziratvásárlásra (1 tétel) pedig 5000 Ft-ot fordított a Könyvtár.

A *Mikrofilmtár* új – ugyancsak ideiglenes – munkahelyén (Nádor u. 7.) megfelelő körülmények között végezte munkáját. A mikrofilmekre, fotómásolatokra vonatkozó megrendelések teljesítése akadálytalan volt. A belföldi fotomegrendelésekért befolyt összeg 161 000 Ft. Az egész évi mikrofilmzési munkát befolyásolta az a külföldi mikrofilmrendelés, amely az Országos Rabbiképző Intézet kéziratának lefényképezésére vonatkozott. Ennek keretében mikrofilmtekercs készült a megrendelő számára 245 kéziratot kötetről 46 700 felvételen 11 682 angol Font értékben.

E munkával párhuzamosan elkészült egy másik alapnegatív sorozat is e kéziratokról az Akadémiai Könyvtár saját állománya számára az országos állományvédelmi mikrofilmzés célkitűzései alapján. Állományvédelmi mikrofilmek készültek ezen kívül az Akadémiai Levéltár anyagáról. Az akadémikus fényképgyűjtemény vásárlás útján 13 akadémikus eredeti portrénegatívjaival gyarapodott. Említésre méltó külföldi gyarapodás a H. Blotius-levelezés Bécsből. Összesen 360 mikrofilm-mű állománybavétele történt meg, ezek többsége – 330 mű – saját előállítású. Közöttük ebben az évben kerültek állományba az elmúlt években készült könyvtári katalógus-mikrofilmlapok (a modern könyvek betűrendes katalógusának és a mikrofilmtári katalógusoknak a negatív mikrofilmlapjai) 2 451 800 Ft értékben. A pozitív katalógus filmlapmásolatok a különféle könyvtári osztályokra kerültek ill. kerülnek (Feldolgozó oszt., Kézirattár, Keleti gyűjt., Mikrofilmtár). A saját előállítású, állományba vett mikrofilmek megoszlása az eredeti dokumentumok szerint:

Akadémiai levéltári állomány	41 100 felv.
Egyéb kézirat anyag	1 200 felv.
Nyomtatvány	1 400 felv.
O. Rabbiképző Intézet kéziratái	48 300 felv.

Állományvédelem, kötetzet

Az állományvédelmi mikrofilmzés mellett a restaurálás az állományvédelem legfontosabb módja, az 1990. év folyamán 14 db keleti kézirat – 146 830 Ft értékben, 10 db ősnymtatvány, 6 db antikva, 1 db régi magyar könyv és 13 kézirat restaurálása történt meg 194 300 Ft értékben.

A *Kötészet* teljesítménye a bekötött egységek számát tekintve némileg elmarad az előző évitől: 1989: 4571, 1990: 3833, amire egyrészt a munkacsőproblémák, másrészt a kötésre leadott művek igen rossz állapota (pl. a Nyugat 117 restaurálásra-kötésre leadott kötetei) ad magyarázatot. A kurrens anyag kötése maradt le leginkább. A Folyóirat osztálynak 1790 + 117 kötet, az

Olvasószolgálatnak 1551 + 29 bőrkötés, a Keleti Gyűjteménynek 161 + 2 bőrkötés + 21 restaurálás, a Kézirattárnak 13 kötet, az MTA Hivatalnak 98 kötet és az MTAK osztályainak 70 kötet kötése készült el. Ezen kívül a Könyvtár számára dobozokat, kasírozást, regisztereket, táblákat, katalógus cédulákat, laminálást, számozást készítettek ill. végeztek, a Hivatal részére a kötésen kívül brossurákat és mappákat 19 150 Ft értékben. A Kötészet mindinkább igényesebbé váló munkájához szükség lenne újabb felszerelésre.

Állomány

Az MTA Könyvtárának állománya az 1990. december 31-i állapotnak megfelelően:

1 004 372 kötet könyv
290 336 kötet periodika
598 851 kézirat és régi könyv
22 440 mikrofilm

---

1 915 999 egység

FELDOLGOZÁS

A Feldolgozó Osztály 1990. július 1-vel önálló Szakozó ill. Bibliográfiai Leíró és Katalógusszerkesztő Osztályra vált szét; a teljesítményük jóval meghaladta az előző éveket (címléírás: 1988: 10 344, 1989: 11 510, 1990: 11 912; szakozás: 1988: 9500, 1989: 11 510, 1990: 14 855 (L. 4.1. sz. táblázat). E pozitív eredményt elősegítette az OSZK-tól a kötelezpéldányokhoz megrendelt címléírás és osztályozás is. A Szerzeményezési Osztály 15 719 kötetet (15 375 művet) adott át a címléíróknak, ennek 23 %-a kötelezpéldány volt (2881 kötetel több mint 1989-ben), s a restancia fogyóban van. A Bibliográfiai Leíró Osztály 12 519 címléírást készített, ugyanannyi ment át címrevízió is, ebből 14 855 db könyv került raktárba. A Folyóíratár 171 új címfelvételel készített, 720 katalóguscédulát gépelt és osztott be, 169 új periodika szakozása is megtörtént, 364 folyóirat került részcímes feldolgozásra.

A szakkatalógus építésében az év utolsó harmadában zökkenők mutatkoztak (sokszorosítási, előrendezési problémák), így az év végén nagy mennyiségű rendezetlen katalóguscédula keletkezett. A Bibliográfiai Leíró és Katalógusszerkesztő Osztály a rutinmunkák végzésével párhuzamosan a számítógépes feldolgozásra készült föl (tanfolyamok, program-értelmezés, adat-azonosítás, előkészítő begyakorlások stb.).

1990-ben a betűrendes katalógusba 58 400 cédula, a folyóiratkatalógusba 720 és a szak-katalógusba 19 675 cédula került (L. 4.2. táblázat)

A Kézirattár 7872 db dokumentumot dolgozott fel, 6152 katalóguscédulát készített. A kéziratos anyagból befejeződött a Bisztray Gyula-hagyaték, a Reinbold-iratok, György Lajos és Brüll Emánuel iratainak, Krammer Jenő hagyatékának feldolgozása.

Megkezdődött ill. folytatódott Bárczy Géza, Pilinszky János, Menczer Béla, Erdei Ferenc és Gyovai Eszter hagyatékának feldolgozása.

Megtörtént a Veres Péter-hagyaték katalógusa számítógépbe vitt névmutatójának korrek-túrája és a kézirat imprimálása.

Folytatódott az MS 301–700 jelzetű kéziratok nyomtatott katalógusa készítésének munkálatai.

A régi könyveket illetően befejeződött a régi szakokból ill. a KEO-anyagból kiválogatott országgyűlési anyag feldolgozása. Folytatódott az ősnymtatványok analitikus feldolgozása.

A mikrofilmeknek az állománybavételükkel egyidejűleg megtörtént a feldolgozásuk is (360 mű).

A keleti anyag feldolgozása folyamatos: 1100 címlírás és 1275 mű szakozása (175 db az előző évről) készült el.

A folyóirat retrospektív feldolgozó munka keretében 1990-ben 1723 kötet hozzáírása történt meg.

A KFKC–NPA-nak tárgyévben nem történt adatszolgáltatás – belső munkaszervezés miatt, ezt majd 1991-ben fogják visszamenőleg kérni. Megjelent az NPA Lelőhelyjegyzék és a Kurrens Külföldi Időszaki Kiadványok a Magyar Könyvtárakban 1985/86-ra vonatkozó anyaga, MTAK szempontból számos pontatlansággal, aminek a felszámolása 1991 februárjában fejeződik be. Egyébként a Külföldi Időszaki Kiadványok a Magyar Könyvtárakban c. készülő országos kiadvány preprint kötetének ellenőrzése tovább folytatódott, 1990-ben 6 kötet érkezett 551 oldal terjedelemben (64–69. sz.)

OLVASÓSZOLGÁLAT

A központi olvasószolgálat nagyobb zökkenők és nyári zárás nélkül állt az olvasók rendelkezésére, bár a régi panaszok idén sem maradtak el: a világítással kapcsolatos problémák részben megoldódtak, s nagyjavítás volt a katalógustermek világítóablakán is. Új és nem kis gondot okoz viszont a tömör raktári gördülőállványok elomlása, egyelőre a P₁ szinten, de nyilván várható, hogy a baj, amely egyébként az alappal is kapcsolatos, a P₂ szinten is megjelenik.

A Székház rekonstrukciója miatt a Dunaparti helyiségekbe költözött a Keleti Gyűjtemény, s mivel dokumentumait a kéznél levő raktárakba el tudta helyezni, jelenleg igen jó körülmények között működik, olvasóinak még másolási lehetőséget is nyújt helyben. A Mikrofilmár egyedüli gondját a megosztottsága jelenti: a kutatók a könyvtári olvasóteremben (a szakkatalógus részben elkülönítve) olvashatnak mikrofilmolvasó vagy microfiche-olvasó készülékkel, viszont a katalógus és a megrendelés a Nádor u.-ban történt. Decembertől a katalógusok – az olvasóteremben – mikrolapon hozzáférhetővé váltak.

1990-ben került sor a Kézirattár felújítására, ami több mint félevesi zárvatartással járt, a raktárakat ki kellett üríteni, de a munkatársak gondoskodtak arról, hogy a védésre váró disszertációk és lehetőség szerint mindazok a kéziratári anyagok, amelyeket külföldi kutatók kértek, hozzáférhetők legyenek. A Kézirattár sok reklamálás árán, többszörös beázást túlélve, az eredeti terminusnál jóval később – 1991. februárjában nyitott ki.

Színvonalas munkát végeztek a Levéltár Székház-beli helyének felújítói; itt a régi terem teljes szépsége, hozzáálló bútorzattal várta november végén a Levéltár munkatársait és használóit. A Levéltár elköltözésével a Xerox Szolgálat kapta meg a Nádor u.-i helyiségeket, s az év végén elkezdődött ott is a felújítás (1991. március 14-re befejeződött).

Bevált a Központi Olvasószolgálatnál elhelyezett xerox-másológép, amelyet a Folyóirat-tár üzemeltet: 7629 oldal készült 45 774 Ft értékben, 4286 másolat belső használatra.

Olvasó- és állományforgalom

1990-ben az összes beiratkozott olvasó száma 4844, ebből 3582 a központi olvasószolgálat olvasója, akik közül 2273 rendelkezett kölcsönzői joggal, 900 fő kapott napi jegyet, 362 fő pedig kéziratári olvasó volt. (L. 5.1. sz. táblázat). 1989 végén és 1990 elején körlevélben kaptak tájékoztatást a tudományegyetemek természettudományi karainak tanszékvezetői az MTA Könyvtára gazdag természettudományi anyagáról, s a kölcsönzésnek az oktatókra való kiterjesztéséről. (1989-ben 103 bölcsész és 12 TTK-s, 1990-ben 108 bölcsész és 18 TTK-s oktató iratkozott be.)

A kölcsönzést is figyelembe véve a központi Olvasószolgálat legnépesebb olvasótáborát az egyetemi hallgatók képezik – 24,3 % (csak helybenolvasást számítva az arányuk eléri a 48 %-ot), utánuk következnek a tudományos kutatók, és aspiránsok (22 %), majd a nem főfoglalkozású kutatók (21,4 %), akik viszont első helyen állnak a folyóiratolvasásban (46 %) és a kéziratárban (33 %); mindkét gyűjteményben második helyen a hivatásos kutatók szerepelnek (19 % ill.

30 %). Legtöbbet használt dokumentumok az irodalom, filozófia, vallás, történelem, földrajz szakból valók, a folyóiratolvasásban az általános lapok, a természettudományi és a társadalomtudományi átfogó folyóiratok. (L. 5.2. sz. táblázat)

A kölcsönzést igénybe vevők száma nőtt. 1990 végén a kölcsönzési joggal rendelkező beiratkozott olvasók száma 2273 volt, közülük kereken 1850 vette igénybe a kölcsönzést (ebben a számban nincsenek benne a Könyvtár munkatársai). A kölcsönzést igénybe vevő könyvtárak száma 160 volt. Különösen élénk forgalmat bonyolítanak le a vidéki egyetemi és főiskolai, valamint a megyei és városi könyvtárak. A postán érkezett könyvtárközi kölcsönzési kérések száma valamivel csökkent az előző évhez képest: könyvekre vonatkozóan 1989-ben 1645, 1990-ben 1593, folyóiratokra vonatkozóan 1989-ben 928, 1990-ben 782. A számok nem tartalmazzák a kézbesített kéréseket, valamint azokat, amelyeket nem könyvtárközi kölcsönzés jelzéssel közvetlenül a Folyóirattár kap. A folyóiratokra vonatkozó kérések csökkenése összefügghet azzal, hogy a másolás díjának kifizetése problémát okoz.

A kölcsönzést igénybevevők számának emelkedése növelte a kölcsönzési adminisztráció munkáját. Növekedett a hátrálékosok száma. Az év folyamán 130 kutató kölcsönzési jogát kellett felfüggeszteni, mert a második reklamációra sem rendezték tartozásukat. (Ez a kölcsönzést igénybevevők 7 %-a.) Rossz tapasztalatok miatt kellett felfüggeszteni a külföldi aspiránsok kölcsönzési jogát. Veszteséget jelentenek az elhúnytaknál maradt könyvek, ha hozzátartozó nincs. Könyvtárközi kölcsönzésben a kis könyvtáraknál az okoz problémát, hogy nincs felelősségre vonható személy.

A periodika-használat teljes képet akkor ad, ha a szolgáltatási alkalmakhoz ill. az állományhasználatához hozzájön a xerox-, fotózás és a saját gyorsmásolási alkalmak száma is; ezzel kiegészítve az alkalmak száma 9043 (1989: 8999), de ehhez hozzáadható a 7629 db saját készítésű xerox-másolat jó része (a másoló ugyanis a könyvolvasót is kiszolgálja). (L. 5.3. sz. táblázat) A Kézirattár használata esetében ez a szám 1252 (1989: 2029).

Az állományhasználati adatok (L. 5.4. sz. táblázat) tükrözik a Könyvtár életében történő változásokat: a modern könyv igénybevétele több mint 2000 egységgel nőtt, a folyóirat együttes használata 44 112 egység és ebben nincs benne a szabad polcon elhelyezett folyóiratok olvasása. A zárvatartás miatt csökkent a Kézirattár forgalma és ugyancsak csekélyebb volt a mikrofilmek igénybevétele.

Szolgáltatások

A hagyományos szolgáltatásokról – helybenolvasás, kölcsönzés –, már az állományforgalom tárgyalásánál esett szó. Az adatok a saját állományból szolgáltatott dokumentumokra vonatkoznak. Az olvasókat szolgálja a könyvtárközi kölcsönzés is (L. 5.5. sz. táblázat). 1990-ben mind a kölcsönzés, mind a kölcsönvétel bel- és külföldi viszonylatban egyaránt csökkent.

Az Olvasószolgálat folytatta a könyvállomány gyarapodásának ismertetését: a beérkező új könyvekre figyelőkartonok kiküldésével hívja fel az olvasók figyelmét. 1990-ben az előző évhez hasonlóan 163 kutató kapott átlagban 5–6 témában címetet. A tájékoztató megkönynyítését szolgálja az új szerzemények katalógusa is. Felvetődött az anyagi és technikai okok miatt megszüntetett Új Külföldi Szerzemények Jegyzéke újjáélesztésének gondolata (1991-ben a Könyvtár pályázatot hirdetett e célból).

RAKTÁROZÁS

Az Arany J. u.-i tömör raktár felső szintjén tapasztalt jelenség, hogy ti. a gördülő állványok sűrűlódása a betonon a sínek süllyedése miatt van; a vizsgálat megállapította, hogy a sínkoronát emelni kell. A Duna-parti első sínpárnál megtörtént az emelés, de a Könyvtár az egész szinten való munkát igényli, csakhogy a gyártó és a kivitelező nem tud a felelősséget illetően megállapodni. Kérdéses, nem-fog-e ez a hiba az alsó szinten is jelentkezni. Ugyancsak problémás az

állványok karbantartására vonatkozó utasítás megvalósítása, mert mintegy 900 pm könyv megmozgatását jelenti.

A könyvgyarapodás elhelyezésének tervezésekor számításba jött, hogy a 800 000-as állomány (nem profil, „kis” nyelveken megjelent könyvek) a számsorok teljessé válása után a Törökbálinti raktárba kerül. Az év folyamán már elkezdődött ezen állományrész fokozatos kiszállítása.

A Törökbálinti raktár az Olvasószolgálatnak 5918, a Folyóírártárnak 2934, a Keleti Gyűjteménynek 1623, a Kézirattárnak 146, azaz összesen 10 624 kötetet és 125 levéltári dobozt szolgáltat ki.

Az év folyamán végre kijavították a raktár tetejét, s november óta nincs beázás. Nem javult viszont az őszi-téli légállapot, a páratartalom a megengedett minimum alatt van.

Az OSZK kérésére a Könyvtár segítséget nyújt az USA-ból érkező Soros és SABRE alapítványok könyvajándék szállítmányainak átvételében és magyar könyvtáraknak való szétosztásában, a munkát a raktár dolgozói végzik.

Az akadémiai és könyvtári kiadványok forgalma:

	bevétel		kiadás	
	kötet	érték	kötet	érték
akad. kiadvány				
könyv	2 385 db	964 077,- Ft	1648	467 995,- Ft
f.írat	2 094	483 066	956	107 620
könyvtári kiadv.	5 547	818 600	3292	406 848
össz.	10 026	2 265 743	5896	982 463

A Keleti Gyűjtemény jelenlegi – átmeneti – raktári elhelyezése a Dunaparton igen kedvező.

Rendkívül nehéz év volt a Székház udvari szárnya rekonstrukciója miatt a Kézirattár történetében. Május második felében kiűrtették a II. emeleti raktárakat, ideiglenesen az ún. boros pincébe költöztették át az anyagot. Az I. emeleti termekben is felújítás folyt. A munkák elhúzódása miatt a Kézirattár csak 1991-elején nyitott, s a II. emeleti raktár még ekkor sem volt teljesen.

A raktári elhelyezés gondjait a székházi rekonstrukció 1992-ben esedékes 2. üteme súlyosbítja: a Keleti Gyűjtemény és a Levéltár elköltöztetendő állományrészének kell helyet találni. A könyvek gyarapodásának elhelyezésére a gyarapodástól függően 6–8 évre van hely, ha valami sürgető igény a Törökbálinti raktár most üres polcait le nem foglalja.

Felismerve azt a tényt, hogy a Könyvtár rövid távon (amikor a Keleti Gyűjtemény viszsza költözik és megszűnik jelenlegi raktára) és hosszú távon (a Törökbálinti és az Arany J. u. raktár telítődése) egyaránt raktárproblémákkal fog szembekerülni – a kérdések folyamatos figyelése és lehetőség szerinti megoldása céljából a Könyvtár Raktári Bizottságot hozott létre. A Bizottság döntése alapján 1991-ben rendbe kell hozni az Újpesti rkp.-i könyvtári raktárt; egyelőre más megoldás nincs kilátásban.

DOKUMENTÁCIÓ, INFORMÁCIÓ, INFORMATIKA

Szakirodalmi információs tevékenység

A Könyvtár gyűjteményi funkciója mellett betölti információs központ szerepét: az állomány, dokumentációs munka, számítógépes szakirodalmi információs szolgáltatások biztosítják a felhasználók megfelelő és naprakész információellátását.

1990-ben a Természettudományi Gépi Adatbázisok Osztálya öt szolgáltatástípusban adott számítógépes szakirodalmi szolgáltatást az előfizetőknek.

A szolgáltatások alapját az Institute for Scientific Information (ISI) Science Citation Index adatbázisa képezte.

A floppy-lemezre rögzített számítógépes szolgáltatást – adatbáziskezelő és konvertáló programmal együtt – 93 megrendelő vette igénybe. (63 megrendelő ASCA – 23 megrendelő ASCATOPICS – és 7 megrendelő Folyóirat tartalomjegyzék figyelés típusú szolgáltatásra fizetett elő.)

1990-ben 23 új ASCA profil készült, mely 949 kérdést tartalmazott. Az új profilokkal együtt 501 ASCA profil futott, melyből 6 profil BIO–BIX szolgáltatás keretében készült. ASCA szolgáltatást 399 fő vett igénybe.

ASCATOPICS szolgáltatást 247 témában 143 fő vett igénybe.

Folyóirat tartalomjegyzék figyelés keretében 960 db folyóiratot figyelttek 751 folyóirat fajta közül. Ezt a szolgáltatás típusát 96 fő vette igénybe.

Publikációs tevékenységre, illetve idézettség figyelésre 84 fő fizetett elő 565 név esetében.

A szolgáltatások évi előfizetési árai a 7.1. táblázatban találhatóak. Az árak változatlanok az előző évhez képest.

A heti gépi szakirodalmi szolgáltatások teljes árbevétele 1990-ben 7 410 122 Ft.

1990-ben 594 megrendelő vette igénybe a gépi szolgáltatásokat, kiknek főhatóság szerinti megoszlása a 7.3. táblázatban található meg.

Az MTA rendes és levelező tagjai közül 33 fő vett igénybe térítésmentes szolgáltatást az MTA korábbi főtitkára által felajánlott keretből.

Az Osztály speciális konvertáló programokat dolgozott ki a CD–ROM adatbázisokból nyert floppy lemezre rögzített anyag feldolgozására, melynek ára az Árjegyzékben található. 7 konvertáló programot (MEDLINE) vásároltak meg.

Az Információs Infrastruktúra Fejlesztési program keretében az Osztály a Current Contents^R Online (HF–CCO) bibliográfiai adatbázissal pályadíjat nyert. Az adatbázisból eddig díjmentes kísérleti szolgáltatás folyt.

A CD–ROM Adatbázis Osztály előfizetési rendszerben folytatta a CD–ROM adatbázisok segítségével információs szolgáltatásait. (L. 7.4. sz. táblázat). A növekvő hazai konkurencia és a pénzühiány miatt lanyhuló érdeklődés ellensúlyozására több lépés történt: kevésbé frekvenciált adatbázisok (Ulrich, Library of Congress) beszerzése ritkult, másrészt újfajta beszerzésekkel új megrendelők felé fordultak (Social Science Citation Index 1989–1990, First szabadalmi adatbázis az European Patent Office kiadásában). Az adatok mutatják a felhasználók számának visszaesését: 1990-ben 790 óra keresést vettek igénybe (1989: 1048) a bevétel pedig 348 010 Ft volt (1989: 710 539 Ft), s 8 disszertációt rendeltek meg (1989: 27 db).

A MISZON adatbázisból való keresést ismét műszaki problémák nehezítették. A bázis helyileg átkerült az MTA Politikatudományi Intézet épületébe (Benczur u.), ahol meg kellett teremteni a keresés műszaki feltételeit. Így csak 8 órás keresés folyt a MTAK-ból, a többi a Köz ponti adatbázisból a SZUTA INION-ban végezték (kb. 950 tétel).

Tudományszervezési dokumentáció, tájékoztatás

A tudományszervezési dokumentációs munka keretében megjelent a *Kutatás-Fejlesztés* 30. évfolyama, 6 számban, 31 ív terjedelemben. A folyóirat az 1961-ben kezdődő pályafutása során a téma nemzetközi feldolgozásával, szemléivel, figyelő cikkeivel, kurrens bibliográfiai gyűjtésével folyamatosan, eredményesen betöltötte az adott területen információs funkcióját. (L. Rózsa György: Folyóiratunk 30. évfolyamához. = *Kutatás-Fejlesztés*, 30. 1990. 6. 477–485. p.) Mindez azonban nem zárja ki, hogy időnként az aktuális igényeknek megfelelően újra kell gondolni a folyóirat tematikáját és megújulási készséggel fel kell mérni a várható felhasználói érdeklődés irányát. A három évtized lezárása is ilyen további megfontolásra készítette a kiadvány szerkesztőségét. 1991-től a folyóirat új címe *Kutatásszervezési Tájékoztató*, mely tematikájában alkal-

mazkodni kíván a 90-es évek tudománypolitikai és kutatásszervezési információigényeihez. Változatlanul évi 6 számban fog a folyóirat megjelenni, de némi terjedelem csökkentéssel. A megváltozott címmel széles körben előfizetési felhívás közzétételére került sor, megcélozva az akadémiai, egyetemi, felsőoktatási és ipari kutatóhelyi szakemberek mellett az önkormányzati, az innovációs vállalkozások, bankok, gazdasági szakemberek körét.

A folyóirat 800 példányban jelent meg, mintegy 700 példány került terjesztésre előfizetés és csere útján. A kiadvány nyomdai leírása 1990-től házon belül történt, a nyomdai előállítását változatlanul a KESZ végezte.

A *hagyományos tájékoztató munka* keretében különböző bibliográfiai összeállítások készültek és megválaszolásra kerültek az írásban belföldről és külföldről érkező kérdések. Változatlanul élt a tájékoztatásnak a konzultációs változata, amikor az érdeklődő szóban kapott információt bizonyos témák forrásanyagára s azok leőhelyére vonatkozóan. Több nemzetközi szervezet (pl. UNESCO, ECSSID, SWIDOC) fordult az intézményhez, hogy különböző információs kiadványaik, adatbázisaik számára szervezzen meg, állítson össze az adott témában a Magyarországra vonatkozó anyagot. A Könyvtár eleget tett ezeknek a felkéréseknek.

Folytatódott az *akadémikus bibliográfia* gyűjtése és az adattárból való rendszeres tájékoztatás. Az év folyamán e publikációs címanyag 1997 új tétellel gyarapodott. Új kezdeményezésként az MTA főtitkárának körlevele alapján az Akadémia tagjainak egy része beküldte az akadémiai tagságát megelőző időszak publikációs listáját. Ezek a bibliográfiai jegyzékek a beküldött formában kerültek megőrzésre.

KÖNYVTÁRGÉPESÍTÉS ÉS SZÁMÍTÓKÖZPONT

A Számítógéppont 1990 februárjában alakult, ekkor érkezett a Könyvtár épületébe a K+F Infrastruktúra Kft. által kiírt tender alapján az IBM 9377/80 típusú nagygép. A gépet üzemeltető három fős csoport tagjai és vezetőjük részt vettek bel- és külföldi tanfolyamokon, így biztonságosan tudják kezelni az operációs- és a program-rendszert, valamint folyamatosan építik ki a hálózati környezetet. Az ugyancsak nemzetközi pályázaton kiválasztott DOBIS/LIBIS könyvtári programrendszer kerül alkalmazásra mind az MTAK-nál, mind az OSZK-ban. Az év folyamán a Számítógéppont munkatársai beüzemelték a nagygépet, installálták a DOS VSE/SP 3.2 verziójú operációs rendszert, a CICS 1.7 verzióját, valamint a Magyarországon először megjelenő VTAM programcsomagot és a DOBIS/LIBIS programrendszert. Biztosították a rendszer működését és a könyvtárosokkal előkészítették a DOBIS/LIBIS bevezetését. Megtörtént a Könyvtáron belüli hálózat kialakításához szükséges kábelezés és PC-k kerültek a DOBIS/LIBIS-szel dolgozó osztályokra (a rendszerhez tartozó terminálok csak 1991-ben érkeztek meg) és működött az IIF hálózat is.

A könyvtári folyamatok gépesítéséért felelő Könyvtárgépesítési Osztály feladata volt a DOBIS/LIBIS alkalmazásának előkészítése. A realizálási terv, mely szerint év végére elkezdődhetett volna a számítógépes feldolgozás (először az 1986-tól katalogizált anyag céduláról, s párhuzamosan az új könyvek hagyományosan) különböző technikai, szervezési és tartalmi problémák miatt módosult: „éles indításra” 1991-ben kerül sor az új anyagból kiválasztott könyvekkel. Nehézséget okozott a feldolgozás során felmerülő adatazonosítási kérdések tisztázása, amit az OSZK-munkatársaival folytatott konzultálással igyekeztek megoldani. Szükségessé vált a DOBIS/LIBIS Guide book lefordítása is. A Könyvtárgépesítési Bizottság összejövetelein megpróbálta módszeresen követni a könyv útját az MTAK könyvtárgépesítésében. Nyilvánvalóvá vált, hogy az ETO helyett/mellett tárgyszórendszert kell alkalmazni, de a megvalósításra még nem született megoldás.

A Kézirattár szervezésében, a Könyvtárgépesítési Osztály szakmai felügyelete mellett, OTKA támogatással folytak az MTA doktori és kandidátusi disszertáció adatbázisépítő munkák: számítógépen van 10 510 disszertáció, elkészült 2800 disszertáció katalogizálása, 3235 disszertáció magyar nyelvű tárgyszavazása és kiment 12 000 levél a szerzőknek kérve a művek címének angol nyelvű fordítását.

Könyvtárgépesítők és címléírók vettek részt Leuvenben felhasználói tanfolyamon, a Könyvtárgépesítési Osztály vezetője belső tanfolyamot tartott a könyvtárosoknak a programcsomag használatáról. A nagygépes programon túl a Könyvtárban működő kisgépes programokon is dolgoztak a könyvtárgépesítők: segítettek a Nemzetközi Csereszolgálat egyik feladatára vonatkozó partner-, kiadvány- és tranzakció nyilvántartást, támogatták és programozással segítettek a szövegszerkesztős könyvtárosi munkahelyeket (kiadványszerkesztés, levelezés), segítettek a Library of Congress CD adatbázis használatát, elvégezték az akadémiai disszertációk adatbázisával kapcsolatos programozási teendőket. A Könyvtárgépesítési Osztály feladata volt az MTAK Hálózati és Módszertani Szolgálatának MicroIstis 2.3 programcsomaggal kialakított adatbázis kezelőjének hálózati adaptálása, az ún. AKINLIB rendszer kialakítása. Az osztályvezető képviselte a Könyvtárat az IIF Műszaki, és Alkalmazási Tanácsában, az AKAMIK-ben, a K+F Infrastruktúra Kft.-ben, az OMIKK OSZKÁR (Osztott katalógizálási rendszer) szakértői csoportjában. Telcs András és Füredi Mihály WORD 5.0 szövegszerkesztői házi tanfolyamokat tartottak az érdeklődő munkatársaknak.

A Könyvtár számítógép parkja: 1 db IBM 9377/80 számítógép, 35 személyi számítógép, 6 db Hitachi CD-ROM meghajtó 2 db HP Laserjet printer.

HÁLÓZATI ÉS MÓDSZERTANI MUNKA

A Hálózati és Módszertani Szolgálathoz tartozó intézeti könyvtárak száma negyvennyolc. E mögött az állandó szám mögött azonban a következő belső mozgás történt: a Közgazdasági Információs Szolgálat könyvtára nem kívánt csekély állományával a továbbiakban könyvtárként szerepelni; az akadémiai könyvtári hálózat tagja lett viszont a Politikai Tudományok Intézetének (régii nevén Társadalomtudományi Intézet) könyvtára.

A könyvtárak összállománya 1990. december 31-én 1 720 904 könyvtári egységet tett ki.

Ebből:	könyv	időszaki kiadvány	egyéb dokumentum
Társtud. ktárak:	592 307	129 520	226 251
Termtud. ktárak:	352 390	267 705	152 731
Összesen:	944 697	397 225	378 982

Az 1990. évi gyarapodás megoszlása dokumentumféleségek szerint a következő:

	könyv	időszaki kiadvány	egyéb dokumentum
Társtud. ktárak:	37 257	8 893	11 101
Termtud. ktárak:	4 661	6 349	8 242
Összesen:	41 918	15 242	19 343

A hűsz társadalomtudományi profilú kutatóintézeti könyvtár gyarapodása 57 251 (ebben a számadatban azonban benne van a frissen csatlakozott Politikai Tudományok Intézete könyvtárának 38 541 könyvtári egysége); a huszonnyolc természettudományi pedig 19 252; ez összesen 76 503 könyvtári egység. Típus szerint százalékban: 55 % könyv, 25 % egyéb dokumentum, 20 % időszaki kiadvány.

Az állomány gyarapítására a könyvtárak 14 260 527, ill. 81 816 226 forintot, egybevéontan tehát 96 076 753 forintot költöttek.

Az 1990. évben az intézeti könyvtárak 1536 tételből álló könyvrendelést küldtek be a HMSZ-hez 7 967 537 Ft értékben. 1990-ben is megkapták az intézeti könyvtárak az MTAK által kezdeményezett és az MTA főtitkára által támogatott forinttámogatást – méghozzá az 1989. évinek a dupláját – szakirodalom beszerzésére, valamint a nemzetközi cseretevékenység ár- és árfolyam változásának ellensúlyozására. Az adott összeg (7 260 000 Ft), sokat enyhített a könyvrendelésből adódó nehézségeken; több könyvtár devizás könyvrendelését a póthitelre állította össze.

A Sabre Foundation és a Soros-alapítvány ajándékkönyv-programjainak keretében az intézeti könyvtárak 296 ajándékkönyvhöz jutottak; ha darabszámba ez nem is sok, de forintértékben jelentős.

Az intézeti könyvtárak konvertibilis devizájú folyóirat-rendeléseiket volumen tekintetében a megfelelő szinten tudták tartani:

	1990-re		1991-re	
Társtud. ktárak:	715 cím	5 740 261 Ft	777 cím	6 702 082 Ft
Termtud. ktárak:	1654 cím	61 671 548 Ft	1625 cím	64 676 221 Ft
Összesen:	2369 cím	67 411 809 Ft	2402 cím	71 378 303 Ft

Nem-konvertibilis devizájú (volt szocialista) folyóirat-rendeléseik:

	1990-re		1991-re	
Társtud. ktárak:	363 cím	224 308 Ft	317 cím	268 277 Ft
Termtud. ktárak:	482 cím	399 889 Ft	377 cím	403 372 Ft
Összesen:	845 cím	624 197 Ft	694 cím	671 649 Ft

A HMSZ folyamatosan továbbította az OSZK Könyvek Központi Katalógusához a hálózati könyvtárak könyvgyarapodását jelző katalóguscéduláit; számuk a múlt évben 4294 darab volt. A Szolgálat továbbra is részt vett a Külföldi Időszaki Kiadványok a Magyar Könyvtárakban című preprint 64–69. kötetének behasonlításai és javítási munkáiban.

A HMSZ 13 tagkönyvtárának nyújtott szakmai segítséget állományrevíziójuk megszervezéséhez, s ezt követően gondoskodott a törlési jegyzékek felajánlásáról. Profilverváltás következtében jelentős volt a törlés a Múszertügyi és Méréstechnikai Szolgálat könyvtárában: az anyag egy része a BME Könyvtárába, ill. az MTA KFKI Könyvtárába került. Az intézeti könyvtárak selejtezési mutatói az 1990. december 31-i állapotnak megfelelően:

	könyv	időszaki kiadvány	egyéb dokumentum
Társtud. ktárak:	582	934	–
Termtud. ktárak:	2880	1218	2602
Összesen:	3462	2152	2602

A HMSZ felmérte a könyvtárak nyomtatványszükségletét, és biztosította ennek alapján a kardex-lapokkal, kölcsönzési térítvényekkel és leltárnapló-lapokkal való térítésmentes és folyamatos ellátásukat (összesen 11 600 darab).

A HMSZ folytatta a budapesti és vidéki intézeti könyvtárak látogatását. 1990. május 24-én a Központi Fizikai Kutatóintézet könyvtárában megtartotta évi hálózati értekezletét. A résztvevőknek a HMSZ dolgozói ajándéksomagot állítottak össze az intézeti könyvtárak tevékeny-

ségének ismertetőiből. Az értekezlet – a hagyományokat folytatva – ezúttal is felmérte a hálózati könyvtárakban elért eredményeket, másrészt kijelölte a soron következő feladatokat, továbbá ráirányította a figyelmet arra a területre (folyóirat-rendelés), amelyen a könyvtárvezetők vélemények tükrében problémák vannak.

Az elsődrendű feladatok közé tartozik az intézeti könyvtárak gépesítése. Hardver tekintetében nagy ugrás történt: a könyvtárak a Számítástechnikai Bizottság (SZAB) keretéből számítógéphez jutottak. A szoftverek terén már nem ilyen jó a helyzet. Fontos volt a jogtisztaság szoftver – a MicroISIS 2.3-as verziójának – beszerzése. Ehhez 150 000 forint erejéig az MTAK is hozzájárult. Ezt a támogatást 18 intézeti könyvtár vette igénybe, így ezekben elkezdődhet a MicroISIS 2.3. verziójának, ill. a TELEINFOTÉKA Információ Menedzsment és Marketing Kft által kifejlesztett és az MTAK Könyvtárgépesítési Osztály által tesztelt akadémiai intézetek könyvtári rendszerének (AKINLIB) egységes alkalmazása.

A HMSZ felügyelete alá tartozó könyvtáraknak továbbra is sok gondot okozó problémája a folyóirat-rendelés. Bár 1989 óta az MTAK és hálózata folyóirat-rendeléseit a Kultúra közvetlenül kezeli, javulás az ügyintézésben nem állt be. Az intézeti könyvtárak joggal elvárhatják, hogy a 71 millió forintot meghaladó rendelést a Kultúra lelkiismeretesen teljesítse, hogy ne szenvedjen kárt se a könyvtár, se az országos szakirodalmi ellátás.

Eredményes és érdeklődéssel kísért volt a KFKI könyvtárának kezdeményezése: tapasztalatcserére hívta meg a számítógépet használókat, illetve bemutatókat tartott a gépesítési tapasztalatokkal nem rendelkezőknek. A tapasztalatcserén 6 alkalommal 18 könyvtáros, a bemutatón 15 alkalommal 41 könyvtáros vett részt.

A HMSZ közbenjárására az AKAMIK kezdők számára díjtalan számítógépes tanfolyamot tartott: 21 könyvtáros számítógép előtt ülve (8 intézeti könyvtár ui. elvitte számítógépét a tanfolyamra) vett részt a gyakorlatokkal egybekötött előadásokon.

Az OMIKK átszervezte a középfokú képzést nyújtó tanfolyamát. Ez a jövőben 3 éves lesz, és főiskolai végzettséget ad; e tanfolyamra 2 fő jelentkezett. Az OSZK KMK könyvtáros-asszisztensi tanfolyamára (amely szintén 3 éves időtartamú és középfokú végzettséget nyújt) 1 fő jelentkezett; más meghirdetett tanfolyamait – iratkezelés, könyvek formai feltárása, leíró katalógizálás – 8 fő végezte el. Egy-egy intézeti munkatárs elvégezte az OMIKK német nyelvű informatikai szemináriumát, ill. a SZÁMALK Rendszerszervezői tanfolyamát. Négyen nyelvvizsgát tettek. Egy munkatárs főiskolai diplomát szerzett. A Debrecenben tartott II. Országos Bibliográfiai Értekezleten 5 fő vett részt. A Szolgálat jún. 25-én egynapos tanulmányutat szervezett Szegedre a JATE könyvtárába, valamint a Somogyi Könyvtárba és a Szegedi Biológiai Központ könyvtárába.

REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

Fototechnikai szolgáltatások

A Mikrofilmtár és Fotolabor a Nádor u. 7-ben működött, az olvasószolgálat pedig az Arany J. u. 1-ben. Adatokat L. az Állománygyarapítás és Olvasószolgálat c. fejezetekben.

Elektrosztatikus gyorsmásolás

A Székház-rekonstrukció miatt a Gyorsmásoló Szolgálat a Nádor u. 7-ben – a Levéltárral közös térségben dolgozott. November végén a Levéltár elköltözött a végleges helyére, így az év végén elkezdődött a helyiségek felújítása.

Összesen 383 613 db másolat készült el: ebből 161 345 db az MTA Hivatala, 70 684 db az MTA Könyvtára, 24 354 db az Informatikai Igazgatóság, 23 638 db a Számítógéppont, 395 db az Életrajzi Adattár, 433 db a HungInfo c. kiadvány, 102 764 db az MTA intézetek, kutatók, aspiránsok részére. 1990. évben 2715 megrendelést elégítettek ki.

Az adatok – az előző évekhez viszonyítva – csökkenést jeleznek (1989: 436 693 db), ami arra vezethető vissza, hogy a könyvtári ügyvitellel kapcsolatos másolások jelentős része a Könyvtár különböző részlegein elhelyezett másológépeken történik, az MTA Hivatala is fokozottabban használja saját gépeit és az intézetek is rendelkeznek gépekkel. Igen népszerű volt az olvasószolgálati másolási lehetőség (7629 db).

TUDOMÁNYOS MUNKA

A tudományos munka változatlanul fontos helyet tölt be az MTA Könyvtár funkciórendszerében. A Könyvtár és munkatársai részt vesznek országos kutatási programokban és fejlesztési munkákban, tárcaszintű feladatok teljesítésében, informatikai vizsgálatokban és egyéni érdeklődésüknek megfelelő kutatómunkában. Ehhez kapcsolódik publikációs, oktatási és szakértői tevékenységük, részvételük tudományos rendezvényeken (L. vonatkozó fejezetek). Itt említhető meg a Könyvtári Bizottság munkája, amely májusi ülésével ciklusának végéhez ért; a Bizottság meghallgatta és jóvá hagyta a Könyvtár gépesítési terveit, informatikai fejlesztéseit és javaslataival igyekezett hozzájárulni a nehézségek megoldásához.

1990-ben (pontosabban 1989. december 21-én) létesült a Könyvtár Tudományos Bizottsága, amely a főigazgató mellett működő tanácsadó testület, feladata a könyvtár tudományos műhely jellegének támogatása, a publikációs tevékenység, a kutatónapok kedvezményei, pályázatok stb. elbírálása. 1990-ben két ülést tartott: az év eleji ülésen a kutatónapok kritériumrendszer, a publikációs lehetőségek kerültek terítékre, valamint a kutatónapok beszámolóinak elfogadása ill. a kérelmek jóváhagyása volt napirenden. A novemberi ülésen a Bizottság tagjai elfogadták a kutatónapok beszámolóikhoz és kérelmekhez szükséges új űrlapot, a Könyvtár kiadványtervét, s döntést hoztak az Új Külföldi Szerzemények Jegyzéke összehozásáról, kiadására házi pályázatot hirdet meg a Könyvtár. A Bizottság tagjai tájékoztatást kaptak az MTAK Alapítványról.

Kutatási programok

Az MTAK folyamatosan részt vesz a *Mikszáth Kálmán összes műveinek* kritikai kiadásában, elvégzi a *Gulyás Pál életrajzi adatgyűjteménnyel* kapcsolatos szerkesztési és kiadás előkészítési munkákat.

Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái c. kézirat K és L betűs életrajzaiból 1990 folyamán 1504 oldal, azaz 44,23 szerzői ív szerkesztése készült el, s összesen a megszerkesztett anyag terjedelme 557,71 szerzői ív volt, melynek megkezdődött a kiadása.

Az év folyamán a már 1939 és 1944 között publikált 6 kötet folytatásaként megjelent az életrajzi lexikon 7. kötete Viczián János sajtó alá rendezésében. A nagyszabású munka kiadásának újraindítása lexikográfiai, könyvészeti nyeresége a magyar kultúrtörténetnek. A 25 kötetre tervezett lexikonból folyamatosan évi 1-2 kötet fog megjelenni, párhuzamban az első hat kötet reprintjével.

A Könyvtárban folyó tudományos munkák jelentős részét alkotja az Informatikai Igazgatóság Tudományelemzési Osztályán végzett *tudományelemzési és -metriai program*, amely külföldön is egyre nagyobb érdeklődést kelt. Ez a kutatómunka szolgáltatást és publikációs tevékenységet is tartalmaz. E tevékenység az alábbiakban foglalható össze:

1. A hazai természettudományos alapkutatás mutatószámainak kidolgozása és folyamatos publikálása ill. azok nemzetközi viszonyítása.
2. Az MTA természettudományi, műszaki, orvostudományi és agrártudományi kutatóhelyein folyó tudományos publikációs tevékenység elemzése és értékelése. Ezzel kapcsolatos mutatószámok kidolgozása és publikálása. – A Science Citation Index adatbázis adatai alapján készült mikroszámítógépes nyilvántartás kibővült – a teljes magyar természettudományi kutatás részeként – az MTA kutatóhelycinek 1989. évi publikációs adataival.

3. A tudományos kutatási tevékenység működési mechanizmusával kapcsolatos kvantitatív módszereket alkalmazó kutatás.
  - Tovább folytak a tudományometriai módszerek valószínűségszámítási megalapozásával kapcsolatos kutatások.
4. Az MTA kutatásirányítási elméletét és gyakorlatát szolgáló számítógépes „MTA Központi Publikációs Adatbank” megtervezése, felépítése, karbantartása és üzemeltetése.
5. A „Scientometrics” című nemzetközi tudományos folyóiratnak megjelent a 18., 19., 20. kötete.

Egyéni kutatások

Az MTA Könyvtára támogatja az egyéni érdeklődésnek és az intézeti célkitűzéseknek megfelelő szakirodalmi, tudománytörténeti, forrásfeltáró kutatásokat, melyek elsősorban a human-, de más tudományterületeket is felölelnek. A kutatások egy része tudományos fokozat vagy egyetemi doktori cím eléréséért érdeklődésben folyt.

Apor Éva a perzsa felvilágosodás kezdeti témaköréből készülő kandidátusi disszertációját befejezte.

Káldos János Enyedi György széphistóriájának szöveggyűjteményéről szóló disszertációján dolgozott; *Murányi Lajos* anyaggyűjtést végzett a Reformkori olvasóköri Fejér megyében c. doktori értekezéséhez.

N. Abaffy Csilla a Kézirattárban lévő magyar kódexekkel kapcsolatos textológiai munkákat végzett. *Babus Antal* Fülep Lajos orosz irodalmi kapcsolatait vizsgálta. *Büky Béláné* az MTA Könyvtára periodikum állományának újabb elemzésével, *Czékli Béla* az ETO számítógépes alkalmazásának kérdésével, *F. Csanak Dóra* Fülep Lajos levelezése kötetének sajtó alá rendezésével és a XVIII. sz. művelődéstörténeti kutatásával, *Darabos Pál* Hamvas Béla: Egy életmű fiziognómiája nagymonográfiájával foglalkozott. *Dul Antal* Hamvas Béla kéziratok hagyatékának feldolgozásán és az összkiadás szerkesztésén munkálkodott. *Fekete Gézáné* az Akadémia 1859–1900 között alapított jutalmainak összeállításán dolgozott. *Füredi Mihály* nyelvstatisztikai vizsgálatokat végzett. *Gáspárné Monostori Judit* az Igaz Szó repertóriumát (1978–1988) készíti. *Hay Diana* Stein Aurél levelezésének feldolgozásával (átírás, dokumentálás) foglalkozott. *Kovács Józsefné* Justus Pál önéletrajzának feldolgozását folytatta. *Körmendy Kinga* a XIV–XV. századi esztergomi könyv-, és könyvtári kultúra és az ehhez kapcsolódó középkori magyarországi művelődéstörténeti, értelmiségtörténeti vizsgálatokat végzett, és közreadta a vatikáni levéltár Annatac sorozatának magyarországi vonatkozású adatsorát. *R. Marth Hildegard* elkészítette Gustavo Sainz 20. századi mexikói íróról 2 tanulmányát. *Mázi Béla* a Budapesti Híradó c. lap alapításának és megindításának történetével foglalkozott. *Mokány Katalin* Kelet-Kárpátalja sziget-magyarságának állattartási nyelvkincse monográfikus feldolgozásával és Técső magyar szókinésének szótárán dolgozott. *Pálfalvi Lajos* a lengyel emigráció prózairodalmával (1945–1980) foglalkozott. *Pesty Mónika* patrisztikai kutatásokat folytatott, patrisztikai szemináriumokat tartott az ELTE Bölcsészettudományi karán. *Pétevári Lászlóné* Mikszáth Kálmán Összes Művei kritikai kiadásának sajtó alá rendezésén dolgozott (87. köt.). *Ritoók Zsigmondné* Janus Pannonius összes műveinek kritikai kiadásán dolgozott és XV–XVI. századi művelődéstörténeti kutatásokat végzett. *Rozsondai Béláné* művészi kötetláblák kutatásával és meghatározásával foglalkozott. *Szabó Istvánné* Mikszáth Kálmán Összes Művei 85. kötetének sajtó alá rendezésén, a 88. kötet anyaggyűjtésén, előrendezésén munkálkodott. *Szilágyi Gáborné* a Turkologischer Anzeiger c. bibliográfiai kiadványhoz adatgyűjtést, szerkesztést, és egy oszmán-török kézirat magyar nyelvű kiadásának előkészítését végezte. *Tőkés László* állományvédelmi mikrofilmmezéssel kapcsolatos vizsgálódásokat folytatott. *Tözsér Ágnes* folytatta a RAL akadémikus önéletrajzi gyűjtemény feldolgozását és a kiadásra való előkészítést. *Vargyas Péter* Babilónia ártörténete az i.e. 1. évezredben c. munka (OTKA pályázat) 2. kötetéhez fogott hozzá. *Vitályos László* az Ady-levelezés kritikai kiadását folytatta, továbbá az Ady-bibliográfia kiegészítését célzó munkák irányítását végezte. *Wojtilla Gyula* az „Ismeretlen eredetű lexémák szanszkrit szövegekben” témakörben végzett kutató munkát.

A Könyvtár 1990-ben 31 munkatársa számára biztosított kutatónapot. *Biró Júlia* Leningrádban megvédte a Közgazdaságtudományi cikkek automatizált referálási módszereknek kutatása és kidolgozása c. kandidátusi disszertációját, *Telcs András* megvédte a Bolyongások a végtelen gráfokon c. matematikai kandidátusi disszertációját. *Vargyas Péter* befejezte Humboldt ösztöndíjas heidelbergi vendégkutatói munkáját, *Glänzel Wolfgang* pedig megkezdte németországi Humboldt ösztöndíjas kiküldetését.

A Könyvtár munkatársai bel- és külföldön tartottak előadásokat (L. Publikációk), valamint oktatómunkát és aspiráns-vezetést vállaltak: Rózsa György az ELTE BTK-n, Pesty Mónika ugyancsak ott, Vargyas Péter a pécsi Jannus Pannonius Egyetemen.

KIADVÁNYTEVÉKENYSÉG

Az intézmény tudományos programjának részeként folytatódott a Könyvtár kiadványtevékenysége. Az *MTA Könyvtárának Közleményei* sorozatban 4 kötet jelent meg. Nyelvészeti témájú a May István összeállításában megjelent kötet, mely Reguly Antalnak az orosz filológushoz, A.A. Kunikhoz intézett, a leningrádi levéltárban őrzött 32 levelét tartalmazza. A levelek eredeti német nyelven és magyar fordításban kerültek közlésre. Forráskiadványnak tekinthető Kabdebó Tamás Blackwell magyarországi tudósításait feldolgozó kötete. Részben az MTA Könyvtár Kézirattárában őrzött Blackwell-hagyaték, részben a különböző angol levéltárakban őrzött iratok alapján a kiadvány az 1840-es évek magyarországi történéseiről ad forrásértékű adalékokat egy brit diplomata szemszögéből. Tudománytörténeti érdekesség Bárány Péter: Jelenséges lélekmeny című, ugyancsak az MTA Könyvtár Kézirattárában lévő eredeti munkájának betűhív kiadása. A kötet sajtó alá rendezője Gyárfás Ágnes, aki történeti bevezetővel, nagy jegyzetapparátussal és képanyaggal egészítette ki a kézirat szövegét. Könyvészeti, irodalomtörténeti jelentőségű Vitályos László szerkesztésében megjelent Ady-bibliográfia, mely a sorozatban 1980-ban azonos címmel megjelent 2. bővített kiadás folytatása és kiegészítése. A kötet a Ts/4 program támogatásával jelent meg.

A *Budapest Oriental Reprints A* sorozatában látott napvilágot a hazai és nemzetközi érdeklődésre számotartó Németh Gyula gyűjteményes kötet. A szerkesztők Róna-Tas András és Kakuk Zsuzsa a tudós életművének központjában álló, a magyarság kialakulása és a török–magyar kapcsolatok problémakörében megjelent cikkanyagot gyűjtötték össze. A kiadványt, mely Németh Gyula születésének 100. évfordulója alkalmából került kiadásra, Baski Imre összeállításában Németh Gyula publikációinak bibliográfiája zárja.

A *Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása* kutatási főirány keretében, az MTA Irodalomtudományi Intézete, az MTA Könyvtára és a Petőfi Irodalmi Múzeum közös kiadásában jelent meg Gulyás Pál félbemaradt életrajzi lexikonának 7. kötete. A kötet sajtó alá rendezője Viczián János. Az MTA Könyvtárában őrzött kéziratot anyag válik közkinccsé a tervezett és folyamatosan megjelenő 25 kötetben. E nagyjelentőségű vállalkozás keretében, az új kötetek megjelenésével párhuzamosan, az 1939 és 1944 között napvilágot látott 6 kötet reprint formájában kiadásra kerül, melyből az első kötet már kézbevehető.

Ugyancsak közös vállalkozásban, az MTA Művészettörténeti Kutató Csoportja és az MTA Könyvtára közös kiadásában, F. Csanak Dóra szerkesztésében jelent meg Fülep Lajos levelezésének első kötete.

A periodikus kiadványok sorában megjelent a *Kutatás-Fejlesztés* 30. évfolyama 6 számban, az *ECSSID Bulletin* 1989. 3–4., és 1990. 1–2. száma, a *HungInfo* 1989. 3–4. száma. Ez utóbbi megjelentetése anyagi okokból bizonytalan időre felfüggesztésre került.

1990-ben a Könyvtár kiadásában megjelent munkák 329,8 nyomdai ívet tesznek ki, melyből saját szerkesztésű és saját nyomású 189,2 nyomdai ív, saját szerkesztésű, de külső nyomdában készült 31 nyomdai ív. Ehhez járul a saját szerkesztésű, külső nyomdában előállított, közös kiadásban megjelenő 84,6 nyomdai ív. Az *Analecta Linguistica* esetében 25 ívnél a Könyvtár a szellemi kiadó szerepét töltötte be.

A nyomda összes oldalnyomásainak a száma 2 091 320, melyből 1 969 320 nyomás a

kiadványokat, 122 000 nyomás pedig az ügyviteli nyomtatványokat jelentette. Problémaként említendő, hogy a kiadványok nyomdai leírasi kapacitása a kívántnál kisebb. A könyvtári sorozatok mellett az eddigi gyakorlattal ellentétben a Kutatás-Fejlesztés folyóirat is helyben íródott. Az anyagi lehetőségek függvényében az egyszemélyes leíró kapacitást célszerű lenne valamilyen módon és mértékben bővíteni.

A kiadványok forgalmazása a Könyvértékesítő Vállalat Könyvtárellátó Főosztályán illetve a Magiszter és a Studium akadémiai könyvesboltokon keresztül történt, külföldre pedig a cse-rekapcsolatok révén jutottak el a Könyvtár kiadványai.

A megjelent kiadványok bibliográfiáját, a nyomdai teljesítményt a 10. számú táblázat tartalmazza. A kiadványokra vonatkozó belföldi és külföldi ismertetéseket a 14. számú melléklet sorolja fel.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Az MTA Könyvtára mint az ország jelentős tudományos könyvtára néhány területen információs központja érdekeinek és lehetőségeinek megfelelően kapcsolódik be a nemzetközi szakmai életbe.

Az állománygyarapításban igen fontos szerepe van a nemzetközi kiadványcserének, 1990-ben 77 féle akadémiai folyóirat 5407 kötetben, 8 féle MTAK kiadvány 851 kötetben, 165 egyéb 342 példányban ment 70 ország 1524 intézményébe. Az MTAK 12 075 dokumentumot küldött ki és 12 354-et fogadott, ebből 9999 került saját állományba.

A Könyvtár 1990-ben is igénybe vette a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzést, 115 alkalommal adott az olvasóknak ilyen úton beszerzett kiadványt.

A szakmai kapcsolatok és a tájékozódás kiszélesítését szolgálják a Könyvtár és munkatársai közreműködése nemzetközi szervezetekben, részvételük tudományos rendezvényeken, tanulmányutakon valamint a két- és többoldalú akadémiai és más intézményekkel történő együttműködési megállapodások.

Együttműködési programok

Az MTAK könyvtári kapcsolatainak és a tudományos információ fejlesztése érdekében részben intézményi, részben egyéni szakértői tevékenység keretében vesz részt nemzetközi együttműködésben.

A *Nemzetközi Társadalomtudományi Információs Rendszerben (MISZON)* az MTA Könyvtára nemzeti szervként működik. Az 1990. évi munkaterv teljesítésére a bizonytalanság nyomta rá a bélyegét: mi lesz a MISZON jövője a változó világban? A MTAK beszüntette a referálást, s jószerivel csak a MISZON AIR-ral kapcsolatban fejtett ki tevékenységet. 1990-ben 109 munkalapot töltött ki inputként és küldött az INION-ba, közösen megállapított folyóiratokból. A MISZON majdnem 1 milliós adatbázisát a postai vonal és más technikai bizonytalanságok miatt csak korlátozottan vették igénybe (20 óra), s egy nagy tételszámú keresést Moszkvából kellett lebonyolítani (940 tétel). A MISZON AIR Állandó Munkacsoportja moszkvai tanácskozására elkészült a rendszer komplett tervdokumentációja. A kívánalmaknak megfelelően készül az angol verzió, átalakították a rubrikátort és dezideologizálták a rendszert. A rendszerszerkezési és technikai kérdéseken túl felmerült a felhasználással kapcsolatos jogi-pénzügyi szabályozás szükségessége is. Napirenden volt az elektronikus katalógusépítés ügye is (lényegében már működik). Az 1990. áprilisában még NDK-beli Neubrandenburgban került sor a MISZON Rendszertanács XV. ülésére. Az egyes országok képviselői itt beszámoltak az országukban és az akadémianál bekövetkezett változásokról és azok esetleges hatásáról az együttműködésre. Azt a döntést hozták, hogy a MISZON-t főnn kell tartani, de a helyzetnek megfelelően át kell fogalmazni az alapokmányt. Magyarország és Kuba kivételével a Tanács tagjai aláírták az AIR üzemserű működését tanúsító okmányt.

Az *Európai Társadalomtudományi Információs Együttműködés (ECSSID)* 1990. évi első rendezvénye a Végrehajtó Bizottság budapesti tanácskozása volt. Napirendre három kérdéskört tűztek: vita az ECSSID szerepéről, a Programbizottság megválasztása és a VI. konferencia előkészítése, programjának kidolgozása. Új szempontok merültek föl az ECSSID szerepéről a változó világban. A következő állomás Nancy volt, ahol a Programbizottság már a konferencia előadás-tervezeteit tárgyalta. A vitaindító – bevezető előadást S. Roberts és Rózsa György tartják az európai információs integráció lehetőségeinek kialakításáról. Berlinben volt a Programbizottság utolsó ülése, ahol az ECSSID VI., Információ, társadalmi változások és fejlesztés a 90-es években c. konferencia menetét, programját, a szekciókat rögzítették. Ezután ugyanott ülésezett az ECSSID Current Research Documentation csoportja, ahol két kiadványt tárgyaltak meg (Technológia és társadalom – bibliográfia; A nők változó szerepe a társadalomban). Az MTA az ECSSID Bulletin kiadásáért 30 ezer schilling hozzájárulást kapott.

Az *UNESCO-DARE* Adatbázis és a megjelenő Directory számára részletes listát készített az MTA a magyar társadalomtudományi intézmények kutatásairól, a magyar társadalomtudományi folyóiratokról. (Magyarország címszóhoz). Az UNESCO-kuponokat 1990-ben is beszerzésre fordította a Könyvtár.

A *FID* munkájában az MTA is részt vesz, tagdíjat fizet; az 1990. évi havennai Információ, a fejlesztés forrásai c. kongresszusán azonban nem képviseltette magát.

A *nemzetközi bibliológiai együttműködés* 1990-ben is működött: a 9. nemzetközi bibliológiai kollokvium színhelye ezúttal Tunisz volt, a témája pedig: Bibliológia, kommunikáció és kultúra. (alcíme: Az írásbeli közlés szerepe az afrikai országok kulturális fejlődésében). Magyar részről Lőrincz Judit (OSZK) és Rózsa György tartottak előadást. A „Bibliológia” nemzetközi folyóirat megjelenéséről döntés született, de az MTA visszalépett a kiadói közreműködéstől. Folyamatos a magyar-francia együttműködés is; a Párizsban tartott konzultáció eredménye volt a kétoldalú megállapodás véglegesítése. A programok és feladatok közül kiemelhető a magyar fél részvétele a bibliológiai enciklopédiában (címszó-írás), nemzetközi olvasásszociológiai kutatásban, „információ és technika” téma kidolgozásában.

Az *International Committee for Social Science Information and Documentation (ICSSID)* Helsinkiben tartott szemináriumot a kelet-európai információs és dokumentációs szükségletekről. Ezen személyes meghívottként Rózsa György vett részt és tartott előadást.

A *philadelphiai ISI*-vel folyamatos a kapcsolat, innen érkeznek a heti mágnesszalagok a Science Citation Index szakirodalmi információs szolgáltatáshoz, egyfajta vállalkozói kapcsolat is kialakulóban van.

Az MTA Könyvtára együttműködik a *partner akadémiák könyvtáraival, információs központjaival*: 1990-ben a Kubai TA IDICT és az MTA vezetői aláírták az 1990–1991 évekre szóló együttműködési munkatervet (kiadványcsere, dokumentummásolási lehetőség, könyvtárközi kölcsönzés, közös kutatómunka tudományometriában, CD-ROM témában stb.). Az MTA Hivatala tájékoztatása szerint a jövőben az együttműködésről a partner intézmények közvetlenül kötnék megállapodást, ebben központi támogatást csak ritka esetben fognak kapni. A SZUTA könyvtáraival kötött egyezmény lejárt, a Leningrádi Akadémiai Könyvtár kezdeményezte az egyezményes kapcsolat felújítását. Az NDK TA intézményeivel előkészített együttműködési tervet realizálását a történelem elsodorta. Megélénkült a Román TA Könyvtárával meglévő kapcsolat, igazgatóhelyettesének MTA-ban tett tanulmányútja alkalmából.

Az MTA – Izraeli Tudományos és Humán Akadémia között létrejött együttműködési megállapodásban az MTA Könyvtára is érdekelt, a Jewish National Library-val előkészítő megbeszélések folytak a Kaufmann-gyűjtemény katalógizálására, dokumentációk átadására. A Dél-Afrikai Köztársaság Nemzeti Könyvtára igazgatójának MTA-ban tett látogatása hozzájárult a kiadványcsere kibővítéséhez.

A *Comité International pour l'Information et la Documentation en Sciences Sociales (CIDSS)* részére a Könyvtár adatszolgáltatást végzett, ugyanakkor a DOBIS/LIBIS könyvtárgépesítési célra „authority file”-t kapott a politikatudományi intézményekről.

Külföldi kiküldetések, tanulmányutak

MTA kiküldetéssel, könyvtári támogatással, egyéni meghívással a munkatársak tanulmányutakon, tudományos rendezvényeken és tárgyalásokon vettek részt.

Róza György a Tuniszi Egyetem Sajtó és Információtudományi Intézete szervezésében tartott 9. Nemzetközi Bibliológiai kollokviumon vett részt, ahol a Bibliológia mint információs kultúra címmel tartott előadást. Visszafelé, megszakítva útját Párizsban, előkészítette Szélpál Árpád Franciaországban élt magyar irodalmár hagyatékának átvételét. Júniusi franciaországi útjának célja Nancy volt, ahol az ECSSID VI. konferenciáját előkészítő Programbizottság tartotta ülését. Párizsban konzultált a Francia Bibliológiai Társaság vezetőivel a kétoldalú együttműködési megállapodás véglegesítéséről és a bibliológiai enciklopédiában való magyar közreműködésről. Novemberben Berlinben újra ülésezett az ECSSID Programbizottsága, kialakítva a VI. konferencia végleges programját. Helsinkiben részt vett az International Committee for Social Science Information and Documentation szemináriumán és előadást tartott a kelet-európai információs szükségletekről.

Braun Tibor az év elején az Izraeli Technion (Haifa) meghívására előadásokat tartott és meglátogatta az Izraeli Tudományos Akadémiát is. Az Institute for Scientific Information meghívásával a SCI-re kötendő szerződés megújításáról, valamint közös vállalkezési lehetőségekről tárgyalt Philadelphiában. Az Európai Gazdasági Közösség támogatásával Berlinben tartott előadást, majd októberben az Akadémiai Kiadó szakértőjeként meglátogatta a Frankfurter Nemzetközi Könyvkiállítást és Vásárt. Decemberben a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség delegálta Krakóba előadást tartani.

DOBIS/LIBIS könyvtárgépesítési felhasználói és programozói tanfolyamon vettek részt a Leuveni Katolikus Egyetem szervezésében: *Füredi Mihály*, majd később *Horányi Tamás*, *Müller Márta*, *Szabó Sándorné* és *Gáspárné Monostori Judit*; a tanfolyamon lehetőség volt konzultálásra és „élő” gyakorlásra. Könyvtári kiküldetéssel *Domsz Károlyné*, *Füredi Mihály*, *Murányi Lajos*, *Krón Katalin* és *Gregorovicz Anikó* tanulmányutat tettek Bregenzbe, ahol a DOBIS/LIBIS-szel működő Voralberger Landesbibliothekben lépésről-lépésre végigkövették a „könyv útját” a számítógépes rendszerben. *Horányi Tamás* és *Füredi Mihály* egynapos bécsi látogatása a Dabis Gesellschaft für Datenbank Informationssystemenél a számítóközpont működtetésével volt kapcsolatos.

Schubert András egyhetes egyezményes út keretében tartózkodott Madridban az Instituto de Información y Documentación en Ciencia y Tecnología-nál közös munkák végzésére tudományometriai témában, valamint a fejlődő országok mutatószámai kidolgozásában. Utóbbiról előadást is tartott Párizsban, UNESCO konferencián.

Wojtilla Gyula előadással vett részt a bécsi VIII. Szanszkrit Világkonferencián. Beválasztották az International Association of Sanskrit Studies Consultative Committee-be. Áprilisban 3 hetes ÖÖT ösztöndíjjal Indiában járt (Delhiben), ahol írásos forrásanyagokat kutatót, régészeti konzultációkat folytatott, előadást tartott az Indian Council of Historical Research történéseinek, a Delhi-i Egyetem Történeti Intézete munkatársainak, valamint a Magyar Intézet vendégeinek.

Gregorovicz Anikó és *Bíró Júlia* egyezményes út keretében vettek részt a SZUTA INION szervezésében megrendezett MISZON AIR Állandó Munkacsoportja tanácskozásán, amely az adatbázis építésével, felhasználásával, a változások szerepével összefüggésben sok kérdést vetett fel. *Gregorovicz Anikó* képviselte az MTAK-ot a MISZON Rendszerstanács XV. ülésén Neubrandenburgban, melyet az NDK TA Zentrum für gesellschaftswissenschaftliche Information szervezett. Ebben az összetételben valószínűleg az utolsó ülés volt, napirendjén a jelenvolt országokban végbement(menő) változásokról, az akadémiák helyzetéről és az információs együttműködés kilátásairól volt szó. Döntés született az alapító okmány újrafogalmazásáról.

F. Csanak Dóra Soros-OTKA támogatással 4 hetet töltött Párizsban újkori hungarica kéziratok feltárása céljából (OSZK – PIM – MTAK közös vállalkozás), véglegesítette a Szélpál Árpád hagyaték átvételét; *Pesty Mónika* a franciaországi Troyesben rendezett Rasi-konferencián volt, *Ritoók Zsigmondné* előadást tartott Velencében a Fondazione Giorgio Cini konferenciáján, majd decemberben Olomoucban (Csehszlovákia) levéltári és könyvtári kutatásokat folytatott.

Mészáros Piroska Soros és MTAK támogatással vett részt a Dubrovnik Inter-University Centre Közép-Kelet Európa jövője c. szemináriumon, *Telcs András* a Milanói Egyetemen tartott előadást, valamint meglátogatta a hamburgi Online '90 kiállítást.

R. Marth Hildegard két hetet töltött Barcelonában spanyol ösztöndíj révén. Orbók Loránd kéziratának, rá vonatkozó irodalomkutatása során több ismeretlen kéziraatra bukkant; *Rozsondai Marianne* 2,5 hónapig volt az Oxfordi Egyetem Wolfson College ösztöndíjas vendégkutatója, s könyvkötészeti kutatásai mellett két előadást is tartott az angol szakembereknek.

Glünzel Wolfgang kétszer járt Berlinben: először meghívták előadást tartani egy tudomány-metriai szemináriumon, azután pedig részt vett az NDK TA által szervezett tudomány-metriai és bibliometriai kollokviumon. Szeptembertől Humboldt ösztöndíjjal a Konstanzi Egyetem és a berlini Max Planck Institut für Bildungsforschung kutatója.

Pálfalvi Lajos lengyel irodalmi kutatásokat folytatott Krakkóban két hónapos minisztériumi ösztöndíjjal, valamint részt vett Dubrovnikban egy nemzetközi szemináriumon.

Vargyas Péter visszatért Heidelbergből, ahol Humboldt ösztöndíj támogatással volt vendégkutató, *Biró Júlia* pedig befejezve leningrádi aspirantúráját megvédte kandidátusi disszertációját, majd áprilisban visszatért.

Külföldi látogatók

A Könyvtár 1990-ben 112 külföldi vendéget fogadott, a teljes névsort a 11.2. sz. táblázat tartalmazza.

Az év elején az MTAK az ECSSID Végrehajtó Bizottsága és a VI. konferencia Program Bizottsága tanácskozásának helyszíne volt; külföldi résztvevői: *L. Kjudzadjan*, az ECSSID igazgatója, *M. Krause* a berlini TA Zentrum für gesellschaftswissenschaftliche Information igazgatója, *A. Marks*, a hollandiai SWIDOC igazgatója, *V.A. Vinogradov*, a SZUTA INION igazgatója, *J.N. Wood*, a British Library Document Supply Centre igazgatóhelyettese, *S.A. Roberts*, az Ealing College of Higher Education professzora, *V. Campion-Vincent* a CNRS–INIST Science Humaines et Sociales, *B. Schmeikal* a bécsi Sozialwissenschaftliche Informationsstelle és *D. Straetfield* a londoni Education Management Information Exchange képviselői.

Hosszú szünet után a Könyvtár ismét vendégül látta a Román TA Könyvtára igazgatóhelyettesét, *G. Stremplet*, aki 10 napos budapesti tartózkodása alatt nemcsak az MTAK tevékenységét ismerte meg, hanem módja volt felvenni a kapcsolatot több nagykönyvtárral és tanulmányozni a magyar könyvtárügyet.

A SZUTA INION-ból *A. Szliva* osztályvezető és *Sz. Bazarnova* tud. főmunkatárs nyújtottak segítséget a MISZON adatbázis lekérdezési technikájához és megtárgyalták a két intézmény közötti jövőbeni együttműködés lehetőségeit és új formáit.

A Szlovák TA Információs Központjából *V. Benko* tud. főmunkatárs visszatérő vendége a Könyvtárnak, szűkebb szakterülete a nyelvészet és számítástechnika, így az MTAK-on kívül az OSZK-ban és az MTA Nyelvtudományi Intézetében is volt. *M. Rožková* osztályvezető és Cs. Kolomicová tud. munkatárs főképpen a DOBIS/LIBIS könyvtárgépesítési programot tanulmányozták az MTAK-ban és az OSZK-ban. Visszatérő vendégek – tudomány-metriai programmal – *R.V. Todorov* a Bolgár TA kutatója, valamint *B. Rindfleisch* és *H-J. Czerwon*, a berlini TA Wissenschaftliches Informationszentrum kutatói. A Keleti Gyűjteményben török kéziratok kutatásával töltött két hetet *T. Nagrodzka-Majchrzyk*, a Lengyel TA turkológusa. *A. Garcia* a Kubai TA IDICT főmunkatársa megismerkedett a Könyvtárral, szolgáltatásaival és előkészítette az IDICT–MTAK kétoldalú együttműködési munkatervét, valamint részt vett egy OMIKK szemináriumon. Az IDICT–MTAK együttműködési megállapodást *H. Arango Sales* igazgató és *O. Visiedo Castellanos* igazgatóhelyettes budapesti látogatása alkalmából írtak alá.

Aspirantúrájának 5 hónapját töltötte a Könyvtárban *Teresita Rodriguez Ricard*, a KuTA IDICT osztályvezetője. Májusban sikeresen megvédte a kandidátusi disszertációját, témavezetője Rózsa György volt.

A Könyvtár különmeghívottja *Malachi Beit-Arie* professzor, a Jewish National and Uni-

versity Library képviselőtében tett néhánynapos látogatást az intézményben. Megbeszéléseket folytatott a Kaufmann-gyűjtemény ügyében, eredményeképpen sor kerül a Kaufmann-gyűjtemény nyomtatott katalógusának közös kiadására, s a vendég átadott a Könyvtárnak 5 db Cairo Genizah fragmentumot, ezek eredetileg a Kaufmann-gyűjteménybe tartoztak.

A British Council megbízásából *J. Carpenter* felmérést készített az MTAK helyzetéről, tevékenységéről, kapcsolatairól; 1990-ben a British Council több területének képviselője látogatta meg a Könyvtárat: pl. *M. Samuelson* könyvtárvezető, *S. Bowler*, budapesti hivatalvezető, *M. Fry*, a tudományügyi és oktatási osztály vezetője.

A felsőoktatási szakemberek is szép számmal látogatták a Könyvtárat, pl. *W. Lepenis*, a berlini Wirtschaftskollegium rektora. Legtöbben a könyvtári-információs munkáról kívántak tapasztalatot cserélni és kapcsolatot teremteni, néhányan közülük: *R.B. Zaïman*, a Dél-afrikai Állami Könyvtár igazgatója, *V.N. Zajcev*, a leningrádi Szaltikov-Scsedrin Állami Könyvtár igazgatója, *dr. Chatterjee*, a Calcuttai Egyetemi Könyvtár igazgatója. A könyvtári-információs szakemberek közül néhány név: *L. Ajanová*, SzITA Információs Központ munkatársa, *T. Lorkovic*, a yale-i Egyetemi Könyvtár szláv és keleteurópai gyűjtemény vezetője, *B. Guzner* a British Libraryből, *O. Momcilovic* a Szerb TA Könyvtárának igazgatóhelyettese, *A.A. Ahtola*, a tamperei Egyetemi Könyvtárból. A számítógépes szakemberek közül megemlíthető még *J. Vanautgaerden* belgiumi rendszerszervező (LIBIS), *V. Ingebretsen* és *R. Eggen* norvég könyvtárgépesítők. A hosszú zárás miatt 1990-ben kevesebb volt a kéziratári kutatók száma, mégis néhány név közülük: a Reguly kéziratokat kutató szovjet *V. Karelín*, a Vámbéryhez írt levelekkel foglalkozó japán *T. Ineno*, vagy a Bibó-hagyatékot kutató nagy-britanniai *R. Berki*. Könyves üzletemberek is felkeresték a könyvtárat: pl. *Ch. Willet* (USA), *H. Neubauer* (Svájc). Más üzletemberek is felkeresték a Könyvtárat vállalkozási lehetőségeket kínálva vagy együttműködést ajánlva: pl. *R.C. Everett* (USA) egy szakmai utazási iroda elnöke, *S.J. Jason* kiadó.

A Keleti Gyűjtemény vendégei között a *Dalai Láma* is szerepel, néhány név a kutatók közül: *F.C. Gürleyen* (Törökország), *S. Glick* (Izrael), *A. Ratia* (Finnország). Az illusztris vendégek közül megemlíthető *J.O. Scanlan*, az Ír Tudományos Akadémia főtitkára, *F. Ardabil*, az iráni Alkotmánybizottság elnöke, *Jortner* professzor, az Izraeli Tudományos Akadémia elnöke.

A Könyvtár külföldi vendégei között 5 szakmai csoport is szerepel: az Innsbrucki Egyetem könyvtárosai, az Oslói Könyvtárosi Főiskola hallgatói és oktatói, a Finn könyvtárosi egyesület tagjai, az ABDOS vendégei és az erdélyi magyar–történelem szakos tanárok csoportja.

Külföldi tagságok

Az MTA Könyvtára tagja az *International Federation for Information and Documentation* (FID), az *International Association of Oriental Librarians* (IAOL), az *Association Internationale de Bibliologie* (AIB) és a *Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche* (LIBER) nemzetközi szervezeteknek.

A munkatársak egyénileg különböző tudományos társaságoknak, szervezeteknek és bizottságoknak a tagjai (L. 12. sz. melléklet).

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár 1990-ben folytatta az állománygyarapítást, a feldolgozó munkát, gyűjtötte az utijelentéseket, gyarapította hang és foto gyűjteményét. Ellátta az MTA központi irattárának feladatait. Az év első felében előkészítette az új helyre költözést, és ezt novemberben megvalósította.

1990-ben az iratállomány az előző évhez képest jelentősen növekedett, a gyarapodás mértéke 78,86 ifm (a teljes állomány az év végén 1823,50 ifm) volt. A hanganyag 7 db hosszú lejátszású tekerccsel bővült. (Teljes állomány most 98 223 perc 66 tekercs és 41 kazetta). A fényképgyűjtemény ebben az évben nem gyarapodott. (Teljes állomány 7035 db)

Az 1990-es gyarapodásban a legjelentősebb irategyüttesek: Berend T. Iván volt elnök, Láng István főtitkár, a Filozófiai és történettudományi osztály valamint a Tudományos Minősítő Bizottság iratanyaga.

A Levéltár folytatta az akadémiai intézetek, kutatócsoportok, támogatott tudományos társaságok iratanyagával, selejtezésével kapcsolatos tevékenységet.

A feldolgozó munka folyamatos volt annak ellenére, hogy a költözködés, illetve a raktári anyag átcsoportosítása sok időt vett igénybe.

Középszintű iratrendezés történt a Filozófiai- és történettudományok osztálya (9,36 ifm), az Agrártudományok osztálya (6,00 ifm), a Biológiai tudományok osztálya (4,08 ifm), Berend T. Iván volt elnök iratanyagában (4,7 ifm), az elnökségi közoktatási bizottság anyagában (3,00 ifm). Raktári áthelyezés történt a Székházba (79,92 ifm) és Törökbálintra (177,60 ifm) összesen: 257,52 ifm.

A Levéltár biztosította az MTA rendkívüli közgyűléseinek valamint a rendes évi közgyűlés hanganyagának rögzítését. Szeptembertől folyamatosan ment a hanganyag feldolgozása, amely személyzeti okok miatt az előző évben szünetelt.

Az újtjelentések feldolgozása március végétől szeptemberig szünetelt, utána azonban zavartalanul folyt. Az év során beérkezett újtjelentések száma: 2174 db.

A Levéltár által szóban vagy írásban nyújtott információk száma 178 volt. Ez összefügg a Levéltár részleges zárvatartásával, amely csupán az átköltözés után decemberre szűnt meg. A Levéltárat összesen 6 kutató kereste fel. A Levéltár használói elsősorban az MTA Központi Hivatalának munkatársai voltak, de az év során néhány akadémikus is folytatott rendszeres kutatómunkát, annak ellenére, hogy az átköltözésig a munkatársak elhelyezése is problémát okozott.

Folytatódott az állomány kijelölt részének biztonsági mikrofilmetezése: kb. 4,5 ifm.

Az RP I raktár, ahol a TMB anyag van elhelyezve fizikailag tovább romlott, itt még az álgmegóvásra sem került sor.

A Levéltár részt vett a levéltáros szakma 1990. évi szakmai megbeszélésein, értekezletein. Február 22-én Wojtilla Gyula jelen volt a levéltári törvényről tartott előzetes tanácskozáson, április 5-én a levéltári törvény szakmai koncepciójának megbeszélésén a Levéltárat Hay Diana képviselte, május 5-én az új személyzeti jogszabályokból adódó levéltári feladatok megbeszélésén Wojtilla Gyula vett részt és október 30-án a levéltárigazgatói értekezleten Wojtilla Gyula jelent meg.

EGYÉB

Az MTA Könyvtára értékes dokumentumai iránt továbbra is nagy az érdeklődés: bel- és külföldi kiadók, kiállítók, s újabban vállalkozók részéről. A Keleti Gyűjtemény Kaufmann-gyűjteményéből megjelent és nemzetközi sikert aratott a Haggáda új facsimile kiadása három változatban (a kísérőtanulmányt Séd Gabriella (CNRS) készítette). Leírás alatt áll a Scheiber-könyvtár katalógusa, melyhez a new-yorki Menahem Schmelzer professzor (Jewish Theological Seminar) készített előszót.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye állományából több kiállításra kerültek anyagok: Bibliotheca Corviniana kiállítás (OSZK), Matthias Rex (Budapest Történeti Múzeum), Csillagsorsok, embersorsok (Szépművészeti Múzeum), Könyv és papírrestaurálás magyar közgyűjteményekben (Legújabbkori Történeti Múzeum – nemzetközi restaurálási konferencia alkalmából).

Az MTAK szervezésében zajlott le az ECSSID Végrehajtó Bizottságának és a VI. konferencia Programbizottságának ülése 9 külföldi meghívottal, a Bécsi Központ támogatásával. A Könyvtár szakmai programmal fogadta az OSZK rendezésében tartott ABDOS (Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Osteuropa-, Südeuropa- und DDR Forschung) konferencia külföldi résztvevőit. 17, köztük 5 külföldi szakmai csoport számára tartott szakmai tájékoztatást és számítógépes bemutatót, összesen 450 látogatónak.

Az MTAK „Pro Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae” elnevezésű alapítványt

hozott létre saját eszközeiből a Magyar Hitelbank támogatásával különleges beszerzésekre, kiadványok megjelentetésére, fejlesztési munkák és gépek finanszírozására, külföldi utak és ún. tehetséggondozás, valamint pályázatok támogatására.

Az MTAK vezetősége és dolgozói érdekképvisellete összeállította és jóváhagyta, majd 1990-től hatályba léptette az új Kollektív szerződést. Az ugyancsak 1990-ben megszerkesztett új Szervezeti Szabályzat 1991-ben kerül az MTA Elnöksége elé jóváhagyásra.

Egyébként a Könyvtárban működő érdekképviselot (Közgyűjtéményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete – KKDSZ) tárgyévben 133 ezer Ft segélyt fizetett ki. Kétnapos kirándulást szervezett Szabolcs-Szatmár megyébe, s megrendezte a könyvtári munkatársak gyermekei számára a hagyományos Mikulás-ünnepséget. Képviselői részt vettek az igazgatósági értekezleteken.

Domsa Károlyné mb. főigazgatóhelyettes részt vesz a Könyvtári és Informatikai Kamara munkájában mint a Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat egyik képviselője.

III. ADATOK ÉS TÁBLÁZATOK

1. GAZDÁLKODÁS

1.1 Költségvetési beszámoló

Könyvtári feladat, támogatott témák és előző évi spec. maradvány

Rovat	Megnevezés		ezer forintban
<i>Kiadások:</i>			
11.	Készletbeszerzés		5 668
12.	Béralap		36 165
13.	Anyag jellegű kiadás		44 533
14.	Bérjellegű kiadás		4 259
15.	Szolgáltatások		14 973
16.	Költségvetési befizetés		17 212
27.	Vásárolt termékek és szolg. ÁFA		6 776
35.	Népgazdasági beruházás		3 640
61.	Működési célra átadott pénzeszköz		4 172
65.	Ideiglenesen átadott pénzeszköz		1 500
Kiadások összesen:			138 898
<i>Bevételek:</i>			
44.	Költségvetési támogatás	113 438	
52.	Ár- és díjbevétel	9 255	
	ebből: Xerox	407	
	Foto	161	
	Inform. 90. évi bev.	7026	
	Inform. 89. évi bev.	626	
	Tudományelemzés	211	
	Kötészet	18	
	Felesl. klet ért.	173	
	Kiadvány	492	
	K-F (Tájékoztató)	57	
	Egyéb bev.	84	
62.	Működési célra átvett pénzeszköz	7 830	
64.	Fejlesztési célra átvett pénzeszköz	6 158	
82.	Előző évi pénzmar. felhasználás	4 298	
84.	Előző évi spec. maradv. felhasználás	1 548	
Bevételek összesen		142 527	
Tárgyévi maradvány		3 629	
+ előző évek felhasználatlan maradványa		345	(UNESCO coupon 257 OTKA mar. 88)
Összes maradvány		3 974	

1.2 1990. évi pénzügyi elszámolás feladatok szerint (ezer forintban)

Költséghely (feladatok)	Nyitó pénz maradvány	Költség- vetési támogatás	Átvett pénz- eszköz	Saját bevétel	Kiadás	Záró pénz ma- radvány
Könyvtár (coupon)	416	–	–	–	159	257
Könyvtár	4074	111 220	7 338	2229	118 510	6351
Informatika	–	–	900	7026	11 460	–3534
Számítógéppont	–	–	1 000	–	2 662	–1662
HungInfo	–	–	–	–	80	– 80
Könyvtár összesen	4490	111 220	9 238	9255	132 871	1332
XX. sz.-i kutatások	–	146	–	–	146	–
CAPS iroda (Tamási Péter)	–	2 072	–	–	1 063	1009
Támogatott témák:						
Nagy életrajzi adattár	–	–	375	–	259	116
Nagy életrajzi kiadására	–	–	250	–	354	– 104
Mikszáth textológia	–	–	25	–	25	–
Ady bibliográfia	5	–	–	–	65	– 70
INFO kiadvány (Tamási P.)	–	–	2 200	–	2 197	3
AKA (Kónya S.)	–	–	1 600	–	–	1600
Soros Scheiber	–236	–	300	–	64	–
Lezárt témák maradv.	13	–	–	–	13	–
OTKA (Rózsa)	316	–	–	–	288	28
OTKA (Vargyas)	65	–	–	–	5	60
Tám. téma összesen	153	–	4 750	–	3 270	1633
Spec. mar. felhaszn.	1548	–	–	–	1 548	–
Mindösszesen	6191	113 438	13 988	9255	138 898	3974

Állománygyarapításra fordított összegek:

kiadványcsere	6 921
könyvbeszerzés	8 513
folyóirat beszerzés	12 377
mikrofilm	60
régi könyv, kézirat	246
SCI mágnesszalag	4 420
CD lemezek	657

33 194 e Ft

2. SZEMÉLYZETI ADATOK

2.1 Létszám

	főfoglalkozásúak			
	állandó			összesen fő
	Könyvtár	Magy. kort.	Inf. Igazg. Kult-tört. emlékeink feltárása	
1990. jan. 1-én a létszám:	149	1	8	158
évközi belépés	16	–	2	18
évközi kilépés	12	–	2	14
1990. dec. 31-én a záró- létszám:	153	1	8	162
Részfoglalkozásúak munka- óra alapján visszszámított létszáma 1990. dec. 31.	27	–	1	28
Részfoglalkozásúak tényleges létszáma	54	–	2	56

2.2 Végzettség, szakképzettség

(1990. dec. 31-én állományban lévő főfoglalkozásúak)

Tudományos fokozat, iskolai végzettség	1989	1990
tud. doktora	1	1
kandidátus	5	5
egyetemi, főiskolai végzettség	89	89
középiskolai végzettség	41	44
alsófokú iskolai végzettség	28	29
Könyvtárosi szakképzettség:		
felsőfokú szakképzettség	36	37
középfokú szakképzettség	9	9
Szakképzésben résztvevők:		
egyetemi képzésben (könyvtári szakon)	–	–
felsőfokú iskolai képzésben	1	–
középfokú könyvtárosképzésben	–	–

2.3 Besorolás, bérezés, jutalmazás

Nyelvpótlékot kapott (újonnan)	4 fő
Egy főre jutó éves átlagbér 1990-ben:	159 980 Ft
1 főre jutó jutalom:	21 500 Ft
Jubileumi jutalomban részesült 14 fő	333 675 Ft

3. ÁLLOMÁNY, GYARAPODÁS

Dokumentum	állomány 1989. XII. 31-én	1989. évi gyara- podás	1990. évi gyara- podás	Törlés	állomány 1990. XII. 31-én
könyv	989 976	14 739	14 414	18	1 004 372
periodika (köt.)	284 796	5 653	5 562	22	290 336
kézirat	590 979	20 631	7 872	–	598 851
mikrofilm	22 080	284	360	–	22 440
	1 887 831	41 307	28 208	40	1 915 999

3.1 Gyarapodás szakok szerint

Szakcsoport	könyv		periodika	
	1989	1990	1989	1990
001 tudományos szervezés	0,32	0,16	–	–
0.2 általános művek, vallástörténet	6,8	6,3	16,5	12,8
1 filozófia, pszichológia	4,8	4,6	3,2	3,3
3 társadalomtudományok	9,28	8,5	7,9	12,8
5 természettudományok	9,8	10,0	29,8	28,1
6 alkalmazott tudományok	3,5	4,1	5,5	5,8
7 művészetek	3,5	3,2	2,2	2,5
80 nyelvtudományok	9,0	9,9	8,1	11,3
809 orientalisztika	8,0	6,6	7,2	7,9
82 irodalomtudomány, szépirodalom	28,2	29,8	7,8	7,6
9 földrajz, régészet, történettudomány	16,8	16,84	11,8	7,9
	100,0	100,0	100,0	100,0

3.2 Gyarapodás eredete*
(egység)

	Magyarország		Szovjetunió*		volt és jelenlegi népi dem. országok *		egyéb külf.		összesen	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990
könyv	4 270	4 304	2134	2335	1611	1394	6 724	6381	14 739	14 414
periodika (köt.)	679	721	886	670	1241	1184	2 847	2987	5 653	5 562
kézirat	14 931	7 000	–	–	–	872	5 700	–	20 631	7 872
mikrofilm	265	343	–	1	13	12	6	4	284	360
Összesen	20 145	12 368	3020	3006	2865	3462	15 277	9372	41 307	28 208

3.3 Gyarapodás módja
(egységek száma csökkenés nélkül)

	könyv		periodika (köt.)		kézirat		mikrofilm		összesen	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990
vétel	3 099	2 756	998	1019	14 631	5000	14	15	18 742	8 790
csere	5 857	6 191	4024	3801	–	–	15	7	9 896	9 999
kötelespéldány	3 701	3 780	577	556	–	–	–	–	4 278	4 336
ajándék	1 751	1 393	54	186	6 000	2872	7	8	7 812	4 459
akad. kiadvány	318	285	–	–	–	–	–	–	318	285
saját előállítás	13	9	–	–	–	–	248	330	261	339
Összesen	14 739	14 414	5653	5562	20 631	7872	284	360	41 307	28 208

*1990-ben pénzeszköz-fajta miatti megkülönböztetés

3.4 Nemzetközi kiadványcsere forgalom*

Viszonylat	Kiadvány fajta**	Küldött		Érkezett	
		1989	1990	1989	1990
Szovjetunió	könyv	527	629	3185	3282
	periodika	1229	1263	1130	871
	mikrofilm	–	–	–	–
Volt és jelenlegi népi demokratikus országok	könyv	1068	933	1726	1675
	periodika	1895	1921	1381	1296
	mikrofilm	4	–	11	5
Egyéb országok	könyv	2411	2530	4327	3034
	periodika	2836	2766	2076	189
	mikrofilm	4	3	2	2
Összesen	könyv	4006	4092	9238	7991
	periodika	5960	5950	4587	4356
	mikrofilm	8	3	13	7

*1990-ben pénzeszköz-fajta miatti megkülönböztetés

**kötet, évfolyam, ill. mű

3.5 Nemzetközi kiadványcsere

Cserekapcsolatok 1989-ben 72 állam 1547 intézményével
1990-ben 70 állam 1524 intézményével

Európa

28 állam, 1121 intézmény

Albánia	2	Lengyelország	78
Anglia	62	Luxemburg	4
Ausztria	49	Malta	1
Belgium	46	NDK	44
Bulgária	6	NSZK	132
Csehszlovákia	40	Norvégia	10
Dánia	13	Olaszország	135
Finnország	26	Portugália	7
Franciaország	85	Románia	42
Görögország	13	Spanyolország	66
Hollandia	18	Svájc	32
Írország	6	Svédország	31
Izland	3	Szovjetunió	72
Jugoszlávia	75	Vatikan Állam	3

Ázsia

19 állam, 188 intézmény

Afganisztán	3	Koreai NDK	3
Ciprus	3	Libanon	3
India	26	Mongólia	3
Irak	4	Oman	1
Irán	3	Szingapur	3
Izrael	13	Szíria	4
Japán	91	Thaiföld	1
Jordánia	1	Törökország	13
Kína	7	Vietnami DK	3
Koreai Közt.	6		

Afrika

9 állam, 19 intézmény

Algéria	1	Nigéria	1
Dél-Afrikai Közt.	6	Tanzánia	1
Egyiptom	3	Tunézia	3
Etiópia	1	Zimbabwe	2
Marokkó	1		

Amerika

12 állam, 195 intézmény

Argentína	7	Kuba	9
Brazília	7	Mexico	2
Chile	5	Peru	2
Costa Rica	2	Puerto Rico	1
Kanada	18	USA	126
Kolumbia	7	Venezuela	7

Ausztrália, Óceánia

2 állam, 21 intézmény

Ausztrália	18	Új Zéland	3
------------	----	-----------	---

3.6 Duplum és fölös példány kijárlás

könyv

1989

1990

3894

4806

4. FELDOLGOZÁS

4.1 Könyvtári feltárás, címléírás, osztályozás

	címléírás		osztályozás	
	1989	1990	1989	1990
modern könyv (mű)	11 510	11 912	11 510	14 855
periodika (féle)	121	536	121	171
keleti könyv (mű)	1 100	1 100	925	1 275
keleti periodika	14	6	–	–
kézirat (db)	20 631	7 872	–	–
régi könyv (mű)	879	408	–	–
mikrofilm (mű)	284	360	–	–
periodikák retrospektív feldolgoz. (köt.)	1 508	1 723	–	–

4.2 Katalógusépités

	katalóguscédulák			
	sokszorosítása		gépelése	
	1989	1990	1989	1990
modern könyv	10 000	152 652	10 140	2242
periodika	–	–	536	720
kézirat	–	–	4 676	1987
régi könyv	1 299	306	–	–
mikrofilm	1 000	1 000	198	200

Katalóguscédulák besorolása

	1989	1990
központi könyvkatalógusokba	92 040	58 400
központi szakkatalógusba	–	19 675
központi periodikakatalógusokba	536	720
kéziratkatalógusokba	1 270	6 152
régi könyvkatalógusba	2 056	–
keleti betűrendes katalógusba	1 200	2 000
mikrofilm katalógusba	2 600	1 000

5. OLVASÓSZOLGÁLAT

5.1 Könyvtár használói (fő)

	1989	1990
Beiratkozott olvasók száma	3857	4844
ebből napijegy		900
ebből kéziratár	708	362

5.2 Használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása (Százalék arányban)

	Kp. Olvasószolgálat		Folyóírártár	Kéziratár	
	1989	1990	1990	1989	1990
MTA rendes és levelező tagja	2	1,4	0,7	0,4	0,3
egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	20	18,7	8,8	9,8	8,0
egyetemi oktató (docens, adjunktus, tanársegéd)	9	8,4	6,9	12,9	10,1
tudományos kutató, aspiráns	35	22,0	19,0	21,6	30,1
nem főfoglalkozású kutatók (orvos, mérnök, szerkesztő, könyvtáros stb.)	11	21,4	46,0	31,2	33,0
egyetemi hallgató	20	24,3	16,0	12,3	8,1
egyéb	3	3,8	2,7	11,8	10,4
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

5.3 Szolgáltatási alkalmak

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsonzés		összesen	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990
modern könyv	8 679	8 965	11 048	11 311	19 727	20 276
periodika	4 595*	5 086*	310	310	4 905	5 396
kézirat, régi könyv	1 776	900	23**	16**	1 799	916
keleti könyv, kézirat, periodika	1 908	2 013	440	402	2 348	2 415
mikrofilm	236	186	3	7	239	193
	17 194	17 150	11 824	12 046	29 018	29 196

*periodika xeroxoztatási alkalmak száma 3591
 fotoztatási alkalmak száma 56

**fotoztatási alkalmak száma 53
 xeroxoztatási alkalmak száma 283

5.4 Állományhasználat
(egység)

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsonzés		összesen	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990
modern könyv	13 214	16 077	13 452	12 646	26 666	28 723
periodika	41 096**	39 836*	707	629	41 803	40 465
kézirat, régi könyv	56 990	27 513	50*	16*	57 040	27 529
keleti könyv, kézirat, periodika	8 000	11 231	1 036	849	9 036	12 080
mikrofilm	517	237	44	11	561	248
	119 817	94 894	15 289	14 151	135 106	109 045

*fotoztatási egység 195
 xeroxoztatási oldal 9451

**periodika xeroxoztatási alkalmak száma 3591
 fotoztatási alkalmak száma 56

5.5 Könyvtárközi kölcsönzés

	kölcsönadás		kölcsönvétel	
	1989	1990	1989	1990
belföldi viszonylatban	1475	1160	95	14
külföldi viszonylatban	61	30	134	115
	1534	1190	229	129

5.6 Kötetés

	a Könyvtár számára		akadémiai szervezetek	
	1989	1990	1989	1990
kötés (rég, modern könyv, periodika)	5 010	3 706	210	98
brossúra	–	–	54	56
doboz, téka, tábla és mappa készítés	132	120	4	32
számnymás	500	380	–	–
számozás	17 800	10 840	–	–
katalóguskarton vágás	110 000	520 000	–	–
örjegytagok	–	–	–	–
bőrkötés	143	31	–	–
restaurálás	4	2	–	–
laminálás	–	3 680	–	–

6. DOKUMENTÁCIÓ, TÁJÉKOZTATÁS, BIBLIOGRÁFIA

6.1 Tudományszervezési dokumentáció

	1989	1990
a referátumokban feldolgozott dokumentumok száma	329	332
Ebből: szemlében	206	251
figyelőben	49	49
híryanagban	74	32
A bibliográfiai rovatban közzétett tételek száma	2085	2013
A belső munkatársak referáló tevékenysége (szerzői ívben számítva)	5,4	8,5
Külső munkatársak referáló tevékenysége (szerzői ívben számítva)	57,1	31,5
	62,5	40,0

	1989	1990
Ebből a K+F-ben közzétett szemle és egyéb referátum bibliográfia	24,3	21
belső erőből készült idegen nyelvű anyag	12,5	9
	1,2	1
	38,0	31

6.2 Akadémikus bibliográfia

	1989	1990
Új bibliográfiai felvételek száma	2210	1997

7. SCI HETI GÉPI SZAKIRODALOMFIGYELÉS

7.1 Szolgáltatások előfizetési árai

A) Folyóirat tartalomjegyzék figyelés Évi előfizetési ár Ft-ban

1. Az adatbázisban feldolgozott mintegy 3200 folyóirat esetében	672 Ft/folyóirat
2. 82 db terjedelme, megjelenési gyakoriság miatt kiemelt folyóirat esetében	1056–2556 Ft/folyóirat

B) Témafigyelés

1. Nagy, átfogó tudományterületek szakirodalmának figyelemmel kísérése ad lehetőséget az Egyesült Államokban elkészített profilok alapján kereső ASCA TOPICS szolgáltatás	7200 Ft/profil
2. A kutató személyes információs igényei alapján az Informatikai Igazgatóság gépi keresőprofilokat készít az ASCA szolgáltatás keretében. E profilokat a felhasználó igénye szerint bármikor módosítani lehet.	9300 Ft/profil
BIO–MIX	10 620 Ft/profil

C) Publikációs tevékenység-, illetve idézettség figyelés

1. Szerzők publikációs tevékenységének figyelése	672 Ft/név
2. Intézmények publikációs tevékenységének figyelése	2172 Ft/intézmény
3. Szerzők idézettségének figyelése	672 Ft/név
4. Megadott közlemény idézettségének figyelése	456 Ft/közlemény
5. Megadott folyóirat idézettségének figyelése	3756 Ft/folyóirat

D) Számítógépes témafigyelés floppy-lemezre rögzítve

1. ASCA-típusú szolgáltatás esetében	12 900 Ft/téma
2. ASCATOPICS-típusú szolgáltatás esetében	12 900 Ft/téma
3. Konvertáló program	6240 Ft (egyszeri alkalommal)

7.2 Előfizetők száma és a szolgáltatás típusainak megoszlása

	1989	1990	1989	1990	
A. Folyóirat tartalomjegyzék	106 fő	96 fő	818 778	960 751	db folyóirat fajta
B. Témafigyelés					
1. ASCATOPICS	156 fő	143 fő	244	247	profil
2. ASCA	371 fő	399 fő	471	501	profil
C. Publikációs tevékenység, ill. idézettség figyelés	89 fő	84 fő	588	565	név

7.3 Előfizetők főhatóság szerinti megoszlása

Főhatóság	Előfizető	
	fő	%
Egészségügyi Minisztérium	213	35,8
Egyetemek	103	17,4
Kórházak	87	14,6
Egyéb intézmények	21	3,5
Egyéni előfizetők	2	0,3
MTA Kutatóintézetek	117	19,8
Művelődési Minisztérium	83	14,0
Egyetemek	77	13,0
Főiskolák, oktatási intézmények	6	1,0
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	91	15,3
Egyetemek	47	7,9
Kutatóintézetek	28	4,7
Egyéb intézmények	16	2,7
Különböző tárcák	90	15,1
Üzemek, vállalatok	62	10,4
Kutatóintézetek	16	2,7
Egyéb	12	2,0
Összesen:	594	100,0

7.4 CD-ROM Adatbázisok Osztálya szolgáltatásai

	1989		1990	
Teljesített disszertáció megrendelések fizető	27 db	156 500 Ft	8 db	69 600 Ft
CD-ROM keresési előfizetések				
Medline	618 óra	302 988 Ft	265 óra	130 145 Ft
SCI	281 óra	170 268 Ft	175 óra	105 290 Ft
DAO	139 óra	76 583 Ft	40 óra	18 675 Ft
Agricola	10 óra	4 200 Ft	50 óra	24 300 Ft
Összesen	1048 óra	554 039 Ft	530 óra	278 410 Ft
Bevétel együtt		710 539 Ft		348 010 Ft
MISZON online keresés		8 óra		
Látogatók száma reklám és bemutató alkalmával további	450 fő	20 óra		

8. HÁLÓZATI ÉS MÓDSZERTANI MUNKA

8.1 Az MTA intézeti könyvtárainak

	száma		állománya	
	1989	1990	1989	1990
Megoszlás az állomány nagysága szerint:				
100 000 könyvtári egységen felüli	4	4	563 981	576 386
50 000 könyvtári egységen felüli	5	5	313 496	319 727
10 000 könyvtári egységen felüli	26	28	699 886	761 882
10 000 könyvtári egységen aluli	13	11	75 254	62 909
	48	48	1 652 617	1 720 904

8.2 Személyi ellátottság

	1989	1990
főfoglalkozású könyvtáros	128	122
nem főfoglalkozású könyvtáros (részmunkaidős, megbízási díjas, társadalmi munkás)	49	52
	177	174
Főfoglalkozású munkatársak könyvtárosi szakképzettsége:		
felsőfokú szakképzettségű	74	68
középfokú szakképzettségű	35	35
szakképzettség nélküli	19	19
	128	122

8.3 Állománygyarapodás (feldolgozott egység)

Dokumentumfajta	állomány 1989. XII. 31-én	1990. évi gyarapodás	1990. évi törlés	állomány 1990. XII. 31-én
könyv	906 241	41 918	3462	944 697
folyóirat	384 135	15 242	2152	397 225
egyéb dokumentum	362 241	19 343	2602	378 982
Összesen:	1 652 617	76 503	8216	1 720 904

Állománygyarapodásra felhasznált összeg:

1989	1990
88 122 935,- Ft	96 076 753,- Ft

8.4 Az MTAK hálózati tagkönyvtárainak megoszlása az állomány nagysága és személyi ellátottság szerint

100 000 könyvtári egységen felüli könyvtárak:

	állomány	személyi ellátottság				összesen
		főfog- lalko- zású	nem főfoglalkozású			
			rész- munka- idős	megbí- zási díjas	társá- dalmi- munkás	
1. Központi Fizikai Kutatóintézet	177 484	9	2	–	–	11
2. Irodalomtudományi Intézet	151 083	6	5	–	–	11
3. Zenetudományi Intézet	141 594	3	3	–	–	6
4. Történettudományi Intézet	106 225	5	–	–	–	5
Összesen:	576 386	23	10	–	–	33

50 000 könyvtári egységen felüli könyvtárak:

1. Világgazdasági Kutatóintézet	79 229	9	6	–	–	15
2. Földrajztudományi Kutatóintézet	64 679	3	1	–	–	4
3. Néprajzi Kutatócsoport	64 124	2	–	–	–	2
4. Atommagkutató Intézet	58 162	2	1	–	–	3
5. Matematikai Kutatóintézet	53 533	3	1	–	–	4
Összesen:	319 727	19	9	–	–	28

10 000 könyvtári egységen felüli könyvtárak:

	állomány	személyi ellátottság				összesen
		főfog- lalko- zású	nem főfoglalkozású			
			rész- munka- idős	megbí- zási díjas	társá- dalmi munkás	
1. Állam- és Jogtudományi Intézet	44 524	4	–	–	–	4
2. Művészettörténeti Kutatócsoport	43 244	1	1	–	–	2
3. Régészeti Intézet	41 719	3	–	–	–	3
4. Közgazdaságtudományi Intézet	40 936	9	7	–	–	16
5. Központi Kémiai Kutatóintézet	40 063	3	2	–	–	5
6. Régióális Kutatások Központja Dunántúli Tudományos Intézet	39 208	3	1	–	–	4
7. Magyar Földrajzi Társaság	39 092	1	–	–	–	1
8. Politikai Tudományok Intézete	38 541	2	–	–	–	2
9. Nyelvtudományi Intézet	36 686	3	1	–	–	4
10. Filozófiai Intézet Lukács Archívum és Könyvtár	34 337	3	–	2	–	5
11. Számítástechnikai és Automatizá- lási Kutatóintézet – Kende u.	33 393	4	–	–	–	4
12. Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet	32 301	3	–	–	–	3
13. Csillagászati Kutatóintézet	32 200	2	–	–	–	2
14. Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet	26 644	4	1	–	–	5
15. Szegedi Biológiai Központ	26 015	5	–	–	–	5
16. Filozófiai Intézet	22 536	2	–	–	–	2
17. Műszaki Fizikai Kutatóintézet	21 122	2	–	–	–	2
18. Mezőgazdasági Kutatóintézet	19 006	3	1	–	–	4
19. Növényvédelmi Kutatóintézet	18 712	1	1	–	–	2
20. Számítástechnikai és Automatizá- lási Kutatóintézet – Victor Hugo u.	18 556	5	–	–	–	5
21. Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet	18 441	1	2	–	–	3
22. Izotópkutató Intézet	18 193	1	–	–	–	1
23. Pszichológiai Intézet	18 087	2	–	–	–	2
24. Régióális Kutatások Központja Alföldi Kutatócsoport	13 413	–	1	1	1	3
25. Szociológiai Kutatóintézet	12 182	1	–	–	–	1
26. Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet	11 698	1	–	–	–	1
27. Csillagászati Kutatóintézet Napfizikai Observatóriuma	10 909	–	–	–	2	2
28. Magyar Numizmatikai Társulat	10 124	1	1	–	–	2
Összesen:	761 882	70	19	3	3	95

10 000 könyvtári egységen aluli könyvtárak:

	állomány	főfog- lalko- zású	személyi ellátottság			összesen
			nem főfoglalkozású			
			rész- munka- idős	megbí- zási díjas	társ- dalmi munkás	
1. Műszaki Kémiai Kutatóintézet	8 489	1	–	–	–	1
2. Szegedi Biológiai Központ Enzimológiai Intézete	8 457	1	–	–	–	1
3. Balatoni Limnológiai Kutatóintézet	6 984	2	–	1	–	3
4. Állatorvostudományi Kutatóintézet	6 921	–	–	1	–	1
5. Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium	6 552	1	–	–	–	1
6. Természettudományi Kutatólaboratóriumok	6 291	1	1	–	–	2
7. Ipar- és Vállalatgazdaság- kutató Intézet	5 489	1	–	–	–	1
8. Kutatás- és Szerveztelemző Intézet	4 797	1	1	–	–	2
9. Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet Magyar Dunakutató Állomás	4 307	–	–	–	2	2
10. Természettudományi Kutatólaboratóriumok Geokémiai Kutatólaboratóriuma	3 647	–	1	–	–	1
11. Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálat Akusztikai Kutatólaboratórium	975	2	1	–	–	3
Összesen:	62 909	10	4	2	2	18

8.5 Nemzetközi kiadványcsere

	cserepartnerek száma		könyvtári egységek száma			
			küldött		kapott	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990
Társadalomtudományi könyvtárak	2152	1789	19 895	18 022	6 380	6 038
Természettudományi könyvtárak	2854	2884	15 280	14 473	11 241	9 074
Összesen:	5006	4673	35 175	32 495	17 621	15 112

8.6 Könyvtárközi kölcsönzés

	dokumentumok száma			
	küldött		kapott	
	1989	1990	1989	1990
Társadalomtudományi könyvtárak	852	740	1 304	982
Természettudományi könyvtárak	7924	8159	9 613	7636
Összesen:	8776	8899	10 917	8618

8.7 Olvasó- és állományforgalom

	beiratkozott olvasók		könyvtár látogatók		kölcsönzött dokumentumok		helyben használt dokumentumok	
	1989	1990	1989	1990	1989	1990	1989	1990
Társadalomtudományi könyvtárak	2420	2368	46 388	32 405	52 121	53 551	77 866	81 015
Természettudományi könyvtárak	5112	5369	55 975	55 776	43 255	46 320	89 661	105 919
Összesen:	7532	7737	102 363	88 181	95 376	99 871	167 527	186 934

9. REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

9.1 Fototechnikai szolgáltatások

	1989	1990
Felvételek száma		
mikrofilm	130 980	165 600
kisfilm	471	314
6x6 vagy 9x12 cm felvétel	572	111
	132 023	166 025
Másolatok száma		
mikrofilm-másolat (m)	6 210	9 800
fotokópia (nagyítás) (db)	4 354	6 342
elektrosztatikus nagyítás (db)	20 506	12 919
	31 070	29 061

9.2 Xerox gyorsmásolat

	1989	1990
Megoszlás az előállítás technikája szerint:		
IBM II géppel készült	54 693 db	– db
IBM III géppel készült	355 448 db	315 895 db
Fólia	439 db	– db
ROTO géppel készült	31 604 db	– db
Lumoprint gépekkel készült	44 509 db	– db
Infotec géppel készült	–	67 718 db
Összesen:	486 693	383 613
	másolat	másolat

10. KIADVÁNYOK BIBLIOGRÁFIÁJA

May István: Die Briefe von Antal Reguly an A.A. Kunik 1845–1855. – Reguly Antal A.A. Kunik-hoz írt levelei 1845–1855. Bp. 1990. MTAK. 139 p.
(MTA Könyvtárának Közleményei. 25/100.)

Kabdebó Tamás: Blackwell küldetése. Bp. 1990. MTAK. 308 p.
(MTA Könyvtárának Közleményei. 26/101.)

Gyárfás Ágnes: Az első magyar bölcséleti mű és története. Bárány Péter: Jelenséges lélekmény. Bp. 1990. MTAK. 373 p.
(MTA Könyvtárának Közleményei. 27/102.)

Vitályos László: Ady-bibliográfia 1896–1987. Ady Endre önállóan megjelent művei és az Ady-irodalom. Kiegészítő kötet. Bp. 1990. MTAK. 426 p.
(MTA Könyvtárának Közleményei. 28/103.)

Németh Gyula: Törökök és magyarok. 1. köt. Bp. 1990. MTAK–Kőrösi Csoma Társ. 536 p.
(Budapest Oriental Reprints. Ser. A 4.)

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának 1989. évi beszámoló jelentése és az 1990. évi programja. Szerk. Gregorovicz Anikó. Bp. 1990. MTAK. 83 p.

Közös kiadások:

Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái. 7. köt. Sajtó alá rendezte Viczián János. Bp. 1990. MTA Irod.tud.Int., MTAK, Petőfi Irod. Múzeum. 846 p.

Fülep Lajos levelezése. 1. köt. 1904–1919. Szerk. F. Csanak Dóra. Bp. 1990. MTAK, MTA Művészettört.Kut.Csop. 437 p.

Időszaki kiadványok:

Kutatás-Fejlesztés, 30.1990. 1, 2, 3–4, 5., 6. sz.

ECSSID Bulletin, 11.1989. 3–4. sz.

12.1990. 1–2. sz.

HungInfo, 3.1989. 3–4. sz.

Analecta Linguistica, 1989. 2. sz.

*Scientometrics, 18.1990. 1–2, 3–4, 5–6. sz.

19.1990. 1–2, 3–4, 5–6. sz.

A Könyvtár kiadásában megjelent munkák nyomdai ívszáma:

(*-gal jelzett kiadvány ívszámát az adat nem tartalmazza)

	1989	1990
Összesen:	341,3 nyomdai ív	329,8 nyomdai ív
ebből:		
saját szerkesztésű és nyomású	278,3 nyomdai ív	189,2 nyomdai ív
saját szerkesztésű, külső nyomású	38,0 nyomdai ív	31,0 nyomdai ív
saját szerkesztésű közös kiadásban, külső nyomású	–	84,6 nyomdai ív
szellemi kiadás	25 nyomdai ív	25,0 nyomdai ív

Nyomdai teljesítmény oldalnyomásban:

Összesen:	2 339 700 oldalnyomás	2 091 320 oldalnyomás
ebből:		
MTAK Könyvtár kiadványai	1 258 900 oldalnyomás	1 969 320 oldalnyomás
ügyviteli nyomtatványok	44 000 oldalnyomás	122 000 oldalnyomás

11. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

11.1 Külföldi kiküldetések, tanulmányutak

Ország	Kiküldetési alkalmak száma	Napok száma
Ausztria	8	27
Belgium	5	35
Csehszlovákia	1	6
Finnország	1	5
Franciaország	5	47
India	1	21
Izrael	1	15
Jugoszlávia	2	22
Lengyelország	2	66
Nagy-Britannia	1	70
NDK	4	18
NSzK	5	286
Nyugat-Berlin	1	2
Olaszország	2	19
Spanyolország	2	22
Szovjetunió	2	20
Tunézia	1	4
USA	1	10
	45	695

Összesen 24 fő, 45 kiküldetési alkalommal 695 napot töltött 18 különböző országban, részben akadémiai finanszírozással, részben részleges akadémiai vagy könyvtári támogatással vagy pedig külföldi meghívással.

11.2 Külföldi kutatók és látogatók

Ahtola A.A.	könyvtáros	Finnország
Ajanova L.	kutató	Csehszlovákia
Alizade H.	kutató	Irán
Ardabil F.	bizottsági elnök	Irán
Arnzt H.	FID tiszteletbeli elnöke	NSzK
Baskic R.	igazgató	Jugoszlávia
Bazarnova Sz.	tudományos főmunkatárs	Szovjetunió
Beit-Arié M.	professzor	Izrael
Benko V.	tudományos főmunkatárs	Csehszlovákia
Berki R.	tudományos kutató	Nagy-Britannia
Bichis D.	kutató	Románia
Borlog B.	kutató	Szovjetunió
Bowler S.	könyvtár vezető.	Nagy-Birtannia
Bubeničkova N.	egyetemi hallgató	Csehszlovákia
Budde H.	kiállító	NSzK
Campion-Vincent V.	főmunkatárs	Franciaország
Carpenter J.	kutató	Nagy-Britannia
Castellanos Visiedo O.	igazgatóhelyettes	Kuba
Chatterjee	tanszékvezető	India
Conant R.	kutató	USA
Czapski G.	egyetemi tanár	Izrael
Czepurnyi T.	könyvtári szakreferens	NSzK
Czerwon H.J.	kutató	NDK
Dabanovic R.	cégvezető	Nagy-Britannia
Dalai Láma		India
Eggen R.	számítógépes szakember	Norvégia
Ehregut J.A.	kutató	NSzK
Evans K.	könyvtáros	Nagy-Britannia
Everett R.C.	utazási iroda elnöke	USA
Freisinger J.	könyvtáros	Nagy-Britannia
Fry M.	British Council o.v.	Nagy-Britannia
Garcia A.	tudományos főmunkatárs	Kuba
Glick D.	kutató	Izrael
Gluck J.	irodalomtörténész	Románia
Gomez I.	kutató	Spanyolország
Guzner B.	könyvtári szakreferens	Nagy-Britannia
Gürleyen T.C.	turkológus	Törökország
Han Woo Cho	professzor	Dél-Korea
Hartonen I.	könyvtáros	Finnország
Havlicová E.	egyetemi hallgató	Csehszlovákia
Hazan E.	professzor	Izrael
Herter B.	igazgató	NSzK
Hospital Naupada B.	kutató	India
Höbler D.	tudományos munkatárs	NSzK
Husová M.	tudományos kutató	Csehszlovákia
Iljovski R.	tudományos kutató	Jugoszlávia
Ingebretsen V.	számítógépes szakember	Norvégia
Jortner J.	tudományos akadémia eln.	Izrael
Jason S.J.	kiadó	USA
Karelin V.	nyelvész	Szovjetunió
Kiuzadjan L.	igazgató	Szovjetunió

Kohn D.	kutató	Izrael
Kolomicova Cs.	tudományos munkatárs	Csehszlovákia
Krause M.	könyvtár igazgató	NDK
Kumekov B.	kutató	Szovjetunió
Lahore T.	tudományos attasé	Franciaország
Lengyel A.	professzor	USA
Lepenies W.	rektor	NSzK
Liu Shin	kutató	Kína
Lorkovic T.	könyvtáros	USA
Loseric-Leick A.	kutató	Ausztria
Malamat A.	professzor	Izrael
Marcell P.	kutató	Franciaország
Marks A.F.	igazgató	Hollandia
Martin F.	könyvkereskedő	Franciaország
Mendez A.	kutató	Spanyolország
Mielczarek M.	muzeológus	Lengyelország
Milgran J.	professzor	USA
Momcilovic O.	igazgatóhelyettes	Jugoszlávia
Nagrodzka-Majchrzyk T.	kutató	Lengyelország
Neubauer H.	könyvkereskedő	Svájc
Ney A.	matematikus	Izrael
Nötel R.	közgazdász	Belgium
Okawa H.	egyetemi hallgató	Törökország
Olsa J.	egyetemi hallgató	Csehszlovákia
Öktem N.	turkológus	Törökország
Palnikov M.	INION osztályvezető	Szovjetunió
Pouris A.	igazgató	Dél-Afrika
Pouris A.	dokumentátor	Dél-Afrika
Raff Th.	kutató	Kína
Ratia A.	tibetista	Finnország
Reynolds J.M.	lektor	USA
Rindfleisch B.	kutató	NDK
Roberts S.A.	professzor	Nagy-Britannia
Rodriguez Riccard T.	aspiráns	Kuba
Rošková M.	osztályvezető	Csehszlovákia
Saalasvu S.	könyvtáros	Finnország
Salomon H.P.	professzor	Albánia
Samuelson M.	könyvtárvezető	Nagy-Britannia
Scanlan J.O.	Ír TA főtitkára	Írország
Schmeikal B.	főmunkatárs	Ausztria
Schorsch I.	professzor	USA
Sesztopalova L.	osztályvezető	Szovjetunió
Soham A.	kutató	Izrael
Springer G.	egyetemi tanár	Nagy-Britannia
Streatfield D.	informatikus	Nagy-Britannia
Stempel G.	könyvtár igazgató	Románia
Szliva A.	osztályvezető	Szovjetunió
Todorov R.	kutató	Bulgária
Tsuyoshi I.	egyetemi tanár	Japán
Turunen T.	könyvtáros	Finnország
Vanautgaerden J.	rendszereszerző	Belgium
Vaszilev D.D.	kutató	Szovjetunió
Väyrynen E.	könyvtáros	Finnország

Vinogradov V.A.	igazgató	Szovjetunió
Willett Ch.	kereskedelmi igazgató	USA
Wood D.N.	igazgatóhelyettes	Nagy-Britannia
Yamamura S.	egyetemi tanár	Japán
Zaaiman R.B.	könyvtár igazgató	Dél-Afrika
Zajcev V.N.	könyvtár igazgató	Szovjetunió
Záry J.	tudományos kutató	Csehszlovákia
Zbatman S.	kutató	Izrael

12. MUNKATÁRSÁK TAGSÁGA ÉS KÖZREMŰKÖDÉSE TESTÜLETEK TEVÉKENYSÉGÉBEN

Apor Éva

Kőrösi Csoma Társaság választmányi tag
Magyar Nyelvtudományi Társaság
Magyar Történelmi Társulat
Ókortudományi Társaság
MTA Orientalisztikai Bizottság Közél- és Középheleti és Délnyugat-Ázsiai munkabizottság

Babus Antal

Magyar Újságolvasók Szövetsége (vezetőségi tag)

Balázs Péterné

Kutatás-Fejlesztés felelős szerkesztője
Scientometrics-News rovatának szerkesztője

Bánhegyi Zsolt

Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Modern Filológiai Társaság
„Analecta Linguistica” felelős szerkesztője

Bíró Júlia

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Braun Tibor

MTA Radiokémiai Munkabizottság
Magyar Kémikusok Egyesülete, Radioanalitikai Munkabizottság
MTA Könyvtári Bizottság
TMB Interdiszciplináris Szakbizottság
Nemzetközi Atomenergia Úgynökség (IAEA) konzulense, szakértője
International Union of the History and Philosophy of Science Division of the History of Science –
Executive Committee of the Commission on Publications tagja
Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry, Articles nemzetközi folyóirat szerkesztője
Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry, Letters nemzetközi folyóirat főszerkesztője
Scientometrics nemzetközi folyóirat főszerkesztője
EASE (European Association of Science Editors)

Büky Béláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Darabos Pál

Országos Könyvtárügyi Tanács Osztályozási Szakbizottság

Domsa Károlyné

Könyvtári és Informatikai Kamara Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat tagozati képviselő
MTA Könyvtári Bizottság

Ecsedy Lajosné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

F. Csanak Dóra

Magyar Irodalomtörténeti Társaság
Wolfenbüttler Arbeitskreis für Geschichte des Buchwesens
Société Internationale d'Études du 18ième Siècle
MTA I. Osztálya Könyvtártörténeti és Bibliográfiai Munkabizottsága
MTA 18. századi Művelődéstörténeti Bizottsága
MTA Irodalomtudományi Intézete 18. századi Munkaközössége

Fekete Gézáné

HungInfo szerkesztője

Füredi Mihály

MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottság
Societas Linguistica Europaea
Neumann János Számítógéptudományi Társaság (Szövegfeldolgozási és Humán alkalmazási Szak-
osztály)
Magyar Nyelvtudományi Társaság
Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (Idegennyelvi Szakosztály)

Gerzsenyi Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Hay Diana

Magyar Orvostörténeti Társaság
Société Internationale d'Études du 18ième Siècle
Magyar Levéltárosok Egyesülete

Horányi Tamás

Neumann János Számítógéptudományi Társaság

Káldos János

MTA I. Osztálya Reneszánsz és Barokk Munkabizottsága

Kiss Sándorné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Klein Ágnes

Magyar Kémikusok Egyesülete
MOTESZ Gyógyszerészeti Társaság

Kolthay Tiborné

OPAKFI Mikrofilm Szakcsoport

Körmendy Kinga

Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Ókortudományi Társaság

Láng Klára

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport

Mészáros Piroska

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Mokányné Nagy Katalin

Magyar Nyelvtudományi Társaság
Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Észt Anyanyelvi Társaság (Tartu)

Murányi Lajos

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

N. Abaffy Csilla

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Németh Éva

Tudományos Ismeretterjesztő Társulat

Pesty Mónika

Ókortudományi Társaság

Pénzesné Mezős Lujza

Élelmiszertudományi Társaság

Pétervári Lászlóné

MTA Textológiai Bizottságának titkára

Ritoók Zsigmondné

MTA I. osztálya Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottsága
MTA I. osztálya Reneszánsz és Barokk Munkabizottsága
MTA Művelődéstörténeti Bizottsága
Ókortudományi Társaság

R. Marth Hildegard

Modern Filológiai Társaság spanyol–portugál Szakosztálya

Rózsa György

MTA Könyvtári Bizottság társelnöke

ECSSID Executive Committee tagja
 ECSSID Bulletin főszerkesztője
 Kutatás-Fejlesztés főszerkesztője
 Magyar UNESCO Bizottság
 A.I.B. Association Internationale de Bibliologie alelnöke
 Kulturális és Történelmi Emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása c. kutatási főirány Koordináló Tanács tagja
 Magyar ENSZ Társaság Kormányzó Tanács
 ELTE/BTK Könyvtár tanszék mb. előadó, c. egy. tanár
 Miskolci Bölcsész Egyesület Tudományos Kuratórium tagja
 Alexandria/Harrogate folyóirat szerkesztőbizottság tagja
 International Journal of Library and Inf. Research London szerkesztőbizottsági tag

Rozsondai Béláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete
 Ókortudományi Társaság
 Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Restaurátor Szakosztály
 IFLA Section of Rare and Precious Books and Documents

Schubert András

Magyar Biofizikai Társaság elnökségének tagja
 Acta Chimica Hungarica c. folyóirat szerkesztője

Sz. Garai Judit

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Szakács Gyuláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Szilágyi Gáborné

Kőrösi Csoma Társaság
 Magyar–Török Baráti Társaság

Szlafkayné Tibay Andrea

Magyar Könyvtárosok Egyesülete
 Szabó Ervin Kör

Tarcsai Mihályné

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport

Telcs András

Bólyai János Matematikai Társulat
 Magyar Könyvtárosok Egyesülete
 Neumann János Számítógéptudományi Társaság
 Könyvtári Figyelő – szerkesztőbizottsági tag

Telegdy-Kováts Magda

Magyar Kémikusok Egyesülete

Tóth Kálmán

Magyar Néprajzi Társaság

Tőkés László

OPAKFI Mikrofilm Szakcsoport

Magyar Néprajzi Társaság

Vargyas Péter

MTA Ókortörténeti Albizottság

MTA Orientalisztikai Bizottság Közel- és Középkeleti és Délnyugat-Ázsiai munkabizottság

Kőrösi Csoma Társaság

Ókortudományi Társaság

Vidámi Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Vitályos László

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Wojtilla Gyula

MTA Orientalisztikai Bizottság titkára

International Association of Sanskrit Studies, Consultative Committee

Asiatic Society of Bengal

Linguistic Society of India

Kőrösi Csoma Társaság választmányi tagja

Kőrösi Csoma Emléktábla Bizottság

Ókortudományi Társaság

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Zsindely Sándor

International Committee for Studies of Bauxites Alumina and Aluminium (ICSOBA)

13. MUNKATÁRSÁK PUBLIKÁCIÓI, ELŐADÁSAI

Apor Éva

Irán: birodalmak, hagyományok. Bp. 1990. Kőrösi Csoma Társ. 270 p.

Sorozatszerkesztés: Keleti Tanulmányok 8., Budapest Oriental Reprints A4.

Babus Antal

Miért választotta Fülep Lajos a magyar falut a világvárosok helyett.

= Kortárs, 1990.2. 94–113.p.

Lenin-levéltitok.

= Magyar Napló, 1990. jún. 21. 10. p.

A hatodik monarchia.

= Magyar Nemzet, 1990. dec. 17. Melléklet 1. p.

Lera anyó üdvözlését küldi. (Borisz Vasziljev: Vam privet ot babi Leri).

= Nagyvilág, 1990. 1. 149–150. p. (Ismertetés)

A csokoládé átváltozása. (Alekszandr Taraszov-Rogyionov: Csokoládé).
= Nagyvilág, 1990. 6. 936–938. p. (Ismertetés)

Bolond tanítja a bölcsset. (Maurice Lever: Korona és csörgősipka).
= Nagyvilág, 1990. 7. 1090–1092. p. (Ismertetés)

Bíróné Vasvári Lilian

Egy tudományometriai adattár tanulságai. (Társszerzők: Braun Tibor, Schubert András.)
= Magyar Tudomány, 1990. 8. 962–968. p.

Braun Tibor

The Geography of World Research in Analytical Chemistry, 1981–1985. (Társszerzők: W. Glänzel, A. Schubert)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(9). 1990. 278–279. p.

International Collaboration in Analytical Chemistry. (Társszerző: A. Schubert)

= Analytical Proceedings, 27. 1990. 262–264. p.

Sorption of Iron (III) and Iron (II) from Acidic Chloride Solutions by Polyether and Polyester Type Polyurethane Foams. (Társszerzők: M. Drtil, J. Tölgyessy)

= Fresenius, J. Anal. Chem., 338. 1990. 50–53. p.

The Accuracy and Completeness of References Cited in Selected Analytical Chemistry Journals. (Társszerző: A. Pálos)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(3). 1990. 73–74. p.

Some Recent Trends in the Use of Instrumental Methods for Trace Metal Analysis. (Társszerző: S. Zsindely)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(5). 1990. 144–146. p.

National Publication Productivities and Performances in Analytical Chemistry Core Journals, 1981–1985. (Társszerző: A. Schubert)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(6). 1990. 176–182. p.

Evaluation of Citedness in Analytical Chemistry: How Much is Much? (Társszerzők: W. Glänzel, A. Schubert)

= Analytical Proceedings, 27. 1990. 38–41. p.

World Flash on Cold Fusion, No. 3. A Selective, Annotated Bibliography.

= J. Radioanal. Nucl. Chem., Letters, 144(3). 1990. 161–164. p.

World Flash on Cold Fusion, No. 4. A Selective, Annotated Bibliography.

= J. Radioanal. Nucl. Chem., Letters, 144(5), 1990. 323–326. p.

World Flash on Cold Fusion, No. 5. A Selective, Annotated Bibliography.

= J. Radioanal. Nucl. Chem., Letters, 145(1). 1990. 1–3. p.

World Flash on Cold Fusion, No. 6. A Selective, Annotated Bibliography.

= J. Radioanal. Nucl. Chem., Letters, 145(4). 1990. 245–248. p.

Some Recent Trends in Instrumental Organic Analysis. (Társszerző: S. Zsindely)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(10). 1990. 309–311. p.

World Flash on Basic Research. International Collaboration in the Sciences, 1981–1985. (Társszerző: A. Schubert)

= Scientometrics, 19(1–2). 1990. 3–10. p.

Egy tudományometriai adattár tanulságai. (Társszerzők: Bíróné Vasvári L., Schubert A.)

= Magyar Tudomány. 1990. 8. 962–968. p.

World Flash on Basic Research. Scientometric Datafiles Supplementary Indicators on 96 Countries, 1981–1985. 1. Distribution of Publication Types in an Extended Source Set. (Társszerzők: A. Schubert, W. Glänzel.)

= *Scientometrics*, 18(3–4). 1990. 173–177. p.

Cseh Zsoltné, Pálos Andrea

The Accuracy and Completeness of References Cited in Selected Analytical Chemistry Journals. (Társszerző: T. Braun)

= *Trends in Analytical Chemistry (TrAC)*, 9(3). 1990. 73–74. p.

Darabos Pál

Hamvas bibliográfia.

= *Élet és Irodalom*, 1990. júl. 13. 2. p.

Dr. Ferenczy Endre (1912–1990).

= *Könyvtáros*, 1990. 7. 428–429. p.

Dr. Sarlóska Ernő (1897–1989).

= *Könyvtáros*, 1990. 7. 429–431. p.

Dúl Antal

Hamvas Béla – és az a bizonyos esszé.

= *A magyar gondolkodás 1944 és 1948 között*. Szerk. Kiss Endre, Tötő László. Bp. 1990. Tankönyvkiadó. 347–365. p.

F. Csanak Dóra

Fülep Lajos levelezése. I. köt. 1904–1919. Szerk., a jegyzeteket és a mutatókat összeáll. ---. Bp. 1990. MTAK–MTA Műv.tört.Kut.csop. 470 p.

József Attila három versének autográf variánsa.

= *Irodalomtörténeti Közlemények*, 1989. 4. 443–445. p.

200 éve született gróf Teleki József történetíró, Erdély kormányzója.

= *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Eseménynaptár*, 1990. 4. 16–18. p.

Teleki József, az MTA első elnöke születésének 200. évfordulója. Hajszálgyökerek c. sorozatban előadás a rádióban, 1990. okt. 11.

Füredi Mihály

Rol'novyh informacionnyh tehnologij v Biblioteke VAN.

= *Doklady meždunarodnogo simpoziuma*. Sofia, 1989. 99–100. p.

Glänzel Wolfgang

Evaluation of Citedness in Analytical Chemistry: How Much is Much? (Társszerzők: T. Barun, A. Schubert)

= *Analytical Proceedings*, 27. 1990. 38–41. p.

World Flash on Basic Research. Scientometric Datafiles Supplementary Indicators on 96 Countries, 1981–1985. 1. Distribution of Publication Types in an Extended Source Set. (Társszerzők: A. Schubert, T. Braun)

= *Scientometrics*, 18(3–4). 1990. 173–177. p.

The Cumulative Advantage Function. A Mathematical Formulation Based on Conditional Expectations and its Application to Scientometric Distributions. (Társszerző: A. Schubert). In: L. Egghe, R. Rousseau. (Eds.) Elsevier Science Publishers B.V. 1990. 129–147. p.

The Geography of World Research in Analytical Chemistry, 1981–1985. (Társszerzők: T. Barun, A. Schubert)
= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(9). 1990. 278–279. p.

Gregorovicz Anikó

Nacional'nye informacionnye resursy i ih ispol'zovanie dlâ spravozhno-informacionnogo obsluzhivaniâ obšestvovedov Vengrii. (Társszerző: L.V. Šemberko.)
= Teoriâ i praktika obšestvenno-naučnoj informacii. Moskva, INION AN SSSR. 1990. 1. 198–217. p.

H. Takács Marianna

Eszter tekercs. (Kaufmann-gyűjtemény, A 14.) Hasonmás kiadás. Kísérőszövegét írta --. Bp. 1990. Helikon.

Fifteen-Century Painted Furniture with Scenes from the Esther Story.
= Jewish Art, 15. 1989. 14–25. p. (Journal of the Center for Jewish Art. The Hebrew University, Jerusalem)

Jacopo del Sellaio Eszter királyné történetét ábrázoló tábláiról.
= Collectanea Tiburtiana. Tanulmányok Klaniczay Tibor tiszteletére. Szeged, 1990. JATE. 375–391. p.

Körmendy Kinga

Annatae e regno Hungariae provenientes in Archivo Secreto Vaticano 1421–1536. A kiadást gondozta és a mutatókat összeállította: -- és Holl Béla. Bp. 1990. OL.

XV. századi eszmetörténeti kérdések az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár Ms II. 7. jelzetű kódexben.

= Tanulmányok a középkori magyarországi könyvkultúráról. Bp. 1989. OSZK. 183–201. p.

Egy 1432-ből származó imádságoskönyv magyar vonatkozásai.

= Tanulmányok a középkori magyarországi könyvkultúráról. Bp. 1989. OSZK. 259–272. p.

Marth Hildegard

The Possibilities or the Trap of Semantic Openness.

= Acta Litteraria, 1989. 3–4. 283–292. p.

Mázi Béla

Rácz István: Városlakó nemesek az Alföldön 1541–1848 között. Bp. 1988. Akad. K.

= Magyar Tudomány, 1990. 7. 872–874. p. (Ismertetés)

Murányi Lajos

Adalékok a reformkori Fejér megye olvasáskultúrájához. 2. rész. A polgári kaszinó.

= Fejér M. Könyvtáros, 1989. 2. 37–48. p.

3. rész. 150 éve alakult meg a Fejér Megyei Olvasótársaság.

= U. o. 1990. 1. 35–56. p.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának két XVII. századi német nyelvű újságleveléről.

= Magyar Könyvszemle, 1989. 3. 287–294. p.

N. Abaffy Csilla

Bárcei Géza: A magyar igeragozás története. Sajtó alá rend. és szerk. E. Abaffy Erzsébet és --. Bp. 1990. Akad. K. 76 p.

Czech-kódex. 1513. Közzéteszi és a jegyzeteket írta —. A bevezetőt írta — és Csapodi Csaba. Bp. 1990. Magy. Nyelvtud. Társ. 421 p.

Pesty Monika

Beszámoló a Rasi-kongresszusról. (Troyes, 1990. júl.)

= Múlt és Jövő, 1990. 4. 78–79. p.

Ritoók Zsigmondné

Zsámboki János levele Batthyány Boldizsárhoz.

= Collectanea Tiburtina. Szeged, 1990. 209–213. p.

Le poesie sconosciute di Ladislao Vetési. International Colloquium „Matthias Corvinus and the Humanism in Central Europe”. Székesfehérvár, 1990. V. 18. Előadás.

Le peregrinazione erudita dei cittadini del regno di Mattia Corvino. Seminario „Spiritualità e lettere nella cultura italiana e ungherese del basso medioevo”. Velence, 1990. XI. 23. Előadás.

Humanista nagyprépostok a Mátyás-kori Veszprémben. A Veszprémi Akadémiai Bizottság és az Egyházmegyei Tört. Bizottság felolvasóülése. Veszprém, 1990. XI. 29. Előadás.

Rózsa György

Információgazdálkodás az intenzív gazdaságra történő áttérés körülményei között.

= Tanulmányok az információgazdaságról. II. Szerk. Nagy Ferenc és Szabó József. Bp. 1989. OMIKK–KSH. 57–65. p.

A tudományos könyvtár mint integrált tájékoztatási intézmény. Tudományos konferencia, 1989. november 13–15. – A tanácskozás elé.

= Könyvtári Figyelő, 1989. 5–6. 570–571. p.

Budapesti tanácskozás a társadalomtudományi információcseréről a „közös Európa-ház”-ban.

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 7. 292. p.

Az információgazdálkodás egy lehetséges számítógépes modellje Magyarországon. (Társszerzők: Molnár Imre, Tamás Pál)

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 12. 499–513. p.

Folyóiratunk [Kutatás-Fejlesztés] 30. évfolyamához.

= Kutatás-Fejlesztés, 1990. 6. 477–485. p.

Nacia la concepción de una política nacional de información.

= Actualidades de la Información Científica y Técnica, 1989. 6. 34–38. p.

Information in Society in a Historical and Humanist Approach.

= The Role of Social Science Information in Knowledge Creation. Integrative Aspects in Information, Communication and Knowledge. Proceedings of the Vth ECSSID General Conference, Berlin, GDR, January 22–24 1989. Vol. I. Berlin, 1989. Vienna Centre. 69–74. p.

u. a. kínai nyelven

= Library and Information Service Abroad, 1990. 1. 10–13. p.

La bibliologie en tant qu'une culture d'information. IX. Colloque International de Bibliologie. Bibliologie, Communication et Culture. Tunis, 21–24 Mars 1990. Előadás. 6 p.

A Note for the International Seminar of Social Science Literature for Eastern Europe. ICSSID Conference, Helsinki, Dec. 2–4. 1990. Előadás. 4 p.

Rozsondai Marianne

A magyar gótikus és reneszánsz kötetek néhány problémája.

= Magyar Grafika, 1990. 1. 11–14. p.

Beiträge zur Einbandkunde VI. Ein ungarischer Renaissance-Einband, Buda um 1520.
= Philobiblon, 1990. 2. 144–146. p.

Bibliotheca Corviniana 1490–1990. Internationale Corvinausstellung in der Széchényi Nationalbibliothek in Budapest.

= Mitteilungen der Vereinigung Österreichischer Bibliothekare. 1990. 4. 121–128. p.

A Brief Account of Hungarian Book Bindings. Oxford, Bodleian Library. 1990. XI. 26. Előadás.

The Preservation of Historical Evidence. The Need for Cooperation between Librarians and Conservators. London, Camberwell College of Arts. 1990. XII. 6. Előadás.

Schubert András

Folyóiratok demográfiája. (Társszerző: Zsindely S.)

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 1. 10–13. p.

Mikroszámítógépes programismertetések (software review-k) bibliográfiája (1986–1988).

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 2. 63–94. p.

Evaluation of Citedness in Analytical Chemistry: How Much is Much? (Társszerzők: T. Braun, W. Glänzel.)

= Analytical Proceedings, 27. 1990. 38–41. p.

World Flash on Basic Research. Scientometric Datafiles Supplementary Indicators on 96 Countries, 1981–1985. 1. Distribution of Publication Types in an Extended Source Set. (Társszerző: T. Braun, W. Glänzel.)

= Scientometrics, 18(3–4). 1990. 173–177. p.

National Publication Productivities and Performances in Analytical Chemistry Core Journals, 1981–1985. (Társszerző: T. Braun.)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(6). 1990. 176–182. p.

The Cumulative Advantage Function. A Mathematical Formulation Based on Conditional Expectations and its Application to Scientometric Distributions. (Társszerző: W. Glänzel.) In: Egghe L., Rousseau R. (Eds.), Elsevier Science Publishers B.V. 1990. 129–147. p.

World Flash on Basic Research. International Collaboration in the Sciences, 1981–1985. (Társszerző: T. Braun.)

= Scientometrics, 19(1–2). 1990. 3–10. p.

The Geography of World Research in Analytical Chemistry, 1981–1985. (Társszerzők: T. Braun, W. Glänzel.)

= Trends in Analytical Chemistry (TrAC), 9(9). 1990. 278–279. p.

Egy tudományometriai adattár tanulságai. (Társszerzők: Bíróné Vasvári L., Braun T.)

= Magyar Tudomány, 1990. 8. 962–968. p.

Szilágyi Gáborné

Turkologischer Anzeiger. Bd. 15. Wien, 1989 [1990]. Inst. für Orientalistik. 270 p. (Anyaggyűjtés, szerkesztés)

Telcs András

A véletlen bolyongás gráfokon c. kandidátusi értekezés. 1990. május.

Spectra of Graphs and Fractal Dimensions. I.

= Probab. Th. Rel. Fields, 85. 1990.

A Note on Recurrent Random Walks on Graphs.

= Journal of Statistical Physics, 60(5–6). 1990. 801–807. p.

Vekerdí László

Európa változó őstörténete.

= Forrás, 1990. 81–96. p.

Kósa László: A magyar néprajz tudománytörténete.

= Magyar Tudomány, 1990. 3. 356–360. p. (Ismertetés)

Régió és társadalom.

= Válasz Évkönyv, 1989/II. 84–99. p.

Ismét a Sorskérdésekről.

= Tiszatáj, 1990. 8. 24–29. p.

A Magyarság és Európa – ma.

= Juss, 1990. 3. 71–75. p.

Sándor Iván: Vízkereztől karácsonyig.

= Forrás, 1990. 10. 81–87. p.

Sándor Iván: A föld alá vitt tények üzenete.

= Tiszatáj, 1990. 11. 85–93. p.

Kodály Zoltán Visszatekintése.

= Kortárs, 1990. 12. 162–168. p.

Csanádi Imre: Egy hajdanvolt templomra.

= Új Forrás, 1990. 6. 106–110. p.

Az Új Forrás 2 x 10 esztendeje.

= Limes, 1990. 2. 133–141. p.

A tudomány hasznáról.

= Liget, 1990. 3. 75–85. p.

Vitályos László

Ady-bibliográfia 1896–1987. Ady Endre önállóan megjelent művei és az Ady-irodalom. Kiegészítő kötet. Bp. 1990. MTA. 425 p.

Emlékezések Ady Endréről. 3. köt. Gyűjt., sajtó alá rend. Kovalovszky Miklós. Bp. 1987.

= Irodalomtörténet, 1989. 4. 776–797. p. (Ismertetés)

Kurrens külföldi időszaki kiadványok a magyar könyvtárakban. Lelőhelyjegyzék. 5. köt. 1985/86.

A Nemzeti Periodika Adatbázisban tárolt kiadványok. Bp. 1989. OSZK.

= Könyvtári Figyelő, 1990. 3–4. 388–392. p. (Ismertetés)

Wojtilla Gyula

Vasikarana Texts in Sanskrit Kamasastra Literature.

= The Sanskrit Tradition and Tantrism. Ed. by T. Goudriaan. Panels of the VIIth World Sanskrit Conference, Kern Institute, Leiden, August 23–29, 1987. Gen. ed. J. Bronkhorst. Vol. I. Leiden–New York–Kobenhaven–Köln, 1990. Brill. 109–116. p.

The Ard-Plough in Ancient and Early Medieval India.

= Tools and Tillage. Vol. VI/2. Copenhagen, 1989. 94–106. p.

Hungarian Indology-Past and Present.

= Berliner Indologische Studien. Bd. 4–5. 1989. 253–266. p.

Baktay Ervin hagyatéka.

= Élet és Tudomány, 1990. 52. sz. 1652–1653. p.

Megbeszélés a szaklevéltárak gyűjtőköri problémáiról.

= Levéltári Szemle, 1990. 1. 98–100. p.

A Magyar Tudományos Akadémia Levéltára mint az MTA Könyvtárának részlege.

= Könyvtári Figyelő, 1989. 5–6. 585–586. p.

Rural Expansion in Early Medieval India, a Linguistical Assessment, University of Delhi, Department of History. 1990. IV. 20. Előadás.

Ervin Baktay. Delhi Magyar Tájékoztatói és Kulturális Központ. 1990. IV. 20. Előadás.

Baktay Ervin az indiai szellemiség közvetítője. Erd, Magyar Földrajzi Gyűjtemény, 1990. VI. 5. Előadás.

Notes on Dasarathasvamin's Krsisasanam. Bécs, VIIIth World Sanskrit Conference, 1990. VIII. 30. Előadás.

Indiai vallások. ELTE Bölcsészettudományi Kar. 1990. XII. 6. Előadás.

Zsindely Sándor

Folyóiratok demográfiája. (Társszerző: Schubert A.)

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 1. 10–13. p.

14. A KÖNYVTÁRRÓL 1990-BEN MEGJELENT CIKKEK, HÍREK, KIADVÁNYISMERTETÉSEK

A tudományos könyvtár mint integrált tájékoztatói intézmény. Tudományos konferencia – 1989. nov. 13–15. – az MTA Könyvtár rendezésében.

= Könyvtári Figyelő, 1989. 5–6. 570–586. p.

Rózsa György: Folyóiratunk [Kutatás-Fejlesztés] 30. évfolyamához.

= Kutatás-Fejlesztés, 1990. 6. 477–485. p.

Wojtilla Gyula: A Magyar Tudományos Akadémia Levéltára mint az MTA Könyvtárának részlege.

= Könyvtári Figyelő, 1989. 5–6. 585–586. p.

Murányi Lajos: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának két XVII. századi német nyelvű újságleveléről.

= Magyar Könyvszemle, 1989. 3. 287–294. p.

Gergey László: Az akadémiai Kazinczy-hagyaték története.

= Irodalomtörténeti Közlemények, 1990. 1. 111–120. p.

Schelken Pálma: Szabó Lőrinc gyorsírásos hagyatéka az MTA Könyvtárának kéziratárában.

= Irodalomtörténeti Közlemények, 1990. 1. 121–126. p.

Somkuti Gabriella: Haraszthy Gyula (1910–1990).

= Könyvtáros, 1990. 5. 282–284. p.

Halász Júlia: Patinás palota az Arany János utcában. Látogatás az Akadémia Könyvtárában. 1–2. rész.

= Esti Hírlap, 1990. dec. 27. 2. p., 1990. dec. 28. 2. p.

Sebestyén György: Egyetemi posztgraduális informatikusképzés.

= Könyvtáros, 1990. 1. 19–23. p.

V. Bárány Éva: Mátyás-évforduló.

= Könyvtáros, 1990. 8. 494–495. p.

Berke Barnabásné: NEKTÁR: Nemzeti könyvtári átfogó információs rendszer.

= Könyvtáros, 1990. 9. 527–535. p.

- Juhász Gyula: A könyvtárak értékmegőrző és ismeretátadó szerepe.
= Könyvtáros, 1990. 9. 512–518. p.
- Vajda Kornél: II. Országos bibliográfiai értekezlet.
= Könyvtáros, 1990. 10. 573–581. p.
- Le Calloc' H. Bernard – Batári Gyula: Kőrösi Csoma Sándor, a Bengáli Ázsiai Társaság könyvtárosa.
= Magyar Könyvszemle, 1989. 3. 299–305. p.
- Csapodi Csaba: A Corvina-kutatás újabb eredményei és feladatai.
= Magyar Tudomány, 1990. 10. 1140–1146. p.
- A Nemzetközi Bibliofil Társaság kongresszusa Budapesten.
= Magyar Grafika, 1990. 1. 1–2. p.
- Braun Tibor–Klein Ágnes–Rózsáné Nagydiósi Stella–Telcs András: A színergetika jelentősége a lézerlemezen (CD–ROM) kiadott szakirodalmi adatbázisok használatában.
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1990. 12. 514–519. p.
- Rozsondai Marianne: A magyar gótikus és reneszánsz kötések néhány problémája.
= Magyar Grafika, 1990. 1. 11–14. p.
- Kelecsényi Gábor: Az utolsó század legkiemelkedőbb magyar könyvgyűjtői.
= Magyar Grafika, 1990. 4. 42–46. p.
- Sümei György: Az elveszett éden. Fülep Lajos és Kner Imre levelezéséből.
= Magyar Grafika, 1990. 6. 27–33. p.
- Ács Tibor: „Nem csügged s honvéd tisztét teljesíti”. Kisfaludy Károly katonaévei.
= Kortárs, 1990. 3. 110–116. p.
- Bay Zoltán és Neumann János levelezése. Közzéteszi: Nagy Ferenc.
= Fizikai Szemle, 1989. 3. 82–95. p.
- Tarján Tamás: Eszterkönyv (Film).
= Kritika, 1990. 12. 43., 45. p.
- Iványi István: „Új papirusz” az OTH szabadalmi tárában.
= Technika, 1990. ápr. 4. 24–25. p.
- Vass Előd: Díszkard a szultánnak. Török–magyar kapcsolatok.
= Magyarország, 1990. márc. 30.
- A VW könyvadománya.
= Heti Világgazdaság, 1990. szept. 29.
- Varga Sándor: A könyv ügyét szolgálták. Ujváry Sándor 1904–1988.
= Könyvvilág, 1990. 8. 14. p.
- Őnarckép egy korszak háttérében. Beszélgetés Keresztury Dezsővel. Riporter: Szádeczky-Kardoss Kinga.
= Képes 7, 1990. dec. 8.
- A dalai láma látogatása.
= Népszabadság, 1990. ápr. 28., 29. 1. p.
- Zágonyi Ervin: Kosztolányi ismeretlen levélfogalmazványa Karel Čapeknek.
= Magyar Nemzet, 1990. febr. 10. 8. p.
- Szép magyar könyv – 1989.
= Magyar Nemzet, 1990. márc. 9.
- Schelken Pálma: Mit rejt a gyorsírási napló. [Szádeczky-Kardoss Lajos naplója].
= Magyar Nemzet, 1990. júl. 10. 6. p.

Mátraházi Zsuzsa: Rejtekekbe visszavonuló kódexek. Egy félhomályos kiállításról.

= Magyar Nemzet, 1990. szept. 24. 7. p.

Hanthy Kinga: Magyar ismerettár. Készül a Révai Nagylexikon folytatása.

= Magyar Nemzet, 1990. okt. 26. 8. p.

Palugyay István: Az ország jövője a tudomány. Beszélgetés az Izraeli Tudományos Akadémia elnökével.

= Magyar Hírlap, 1990. ápr. 7.

Végveszélyben vannak a közgyűjtemények.

= Magyar Hírlap, 1990. okt. 11.

Három földrész corvinái.

= Mai Nap, 1990. ápr. 1. 3. p.

Schelken Pálma: 100 esztendő napló a magyarság őshazájáról.

= Új Ember, 1990. ápr. 15. 14. p.

Baranyai György: A „tudásipar” bázisa Zalacgerszegen.

= Zalai Hírlap, 1990. II. 27.

Kiadványismertetések

Ligeti Lajos: A magyar nyelv török kapcsolatai és ami körülöttük van. 1–2. köt. Bp. 1977–1979. MTAK. 430, 480 p.

Ism.: Róna-Tas András = Nyelvtudományi Közlemények, 1987–1988. 1–2. 211–219. p.

Arany János akadémiai kézírataiból. Vál. Antal Helén és Sáfrán Györgyi. Bp. 1985. MTAK. 180 p.

Ism.: Hungarológiai Értesítő, 1987 [1990]. 3–4. 11–12. p.

Staud Géza: A magyarországi jezsuita iskola színjátékok forrásai. II. 1561–1773. Bp. 1986. MTAK. 471 p.

Ism.: Holl Béla = Hungarológiai Értesítő, 1988 [1990]. 3–4. 116–117. p.

Rózsa György: „Tudományok és művészségek szerete...” Írások az MTA Könyvtáráról. Bp. 1986. MTAK. 166 p.

Ism.: Monok István = Hungarológiai Értesítő, 1988 [1990]. 3–4. 111. p.

Az 1954–1955-ben feldolgozott kéziratok katalógusa. Ms 1 – Ms 300. Bp. 1986. MTAK. 424 p.

Ism.: Monok István = Hungarológiai Értesítő, 1988 [1990]. 3–4. 15. p.

Marth Hildegard: Dutka Ákos kéziratok hagyatéka. Ms 4183 – Ms 4200. Bp. 1986. MTAK. 184 p.

Ism.: Monok István = Hungarológiai Értesítő, 1988 [1990]. 3–4. 88. p.

Magyarországi magánkönyvtárak. I. 1533–1657. Sajtó alá rend. Varga András. Bp.–Szeged, 1986. MTAK–JATE. 259 p.

Ism.: Németh S. Katalin = Hungarológiai Értesítő, 1988 [1990]. 3–4. 87. p.

Herner János: Bornemissza Anna megbűvöltetése. Boszorkányok Erdély politikai küzdelmeiben. 1678–1688. Bp.–Szeged, 1988. MTAK–JATE. 374 p.

Ism.: Varga Imre = Irodalomtörténeti Közlemények, 1990. 1. 133–135. p.

Csapodi Csaba – Csapodiné Gárdonyi Klára: Bibliotheca hungarica. Kódexek és nyomtatott könyvek Magyarországon 1526 előtt. 1. köt. Bp. 1988. MTAK. II, 447 p.

Ism.: Helmut Buchhart = Biblos, 1990. 1. 65. p.

Rózsa György: Information: from claims to needs: national aptitudes for international co-operation in scientific information. Bp. 1988. MTAK–Kultúra. 119 p.

Ism.: Claire O’Beirne = Leabharlann/Irish Library, 1990. 4. 127–128. p.

Stephen A. Roberts = International Journal of Information and Library Research, 1990. 2. 138–139. p.

- Kabdebó Tamás: Blackwell küldetése. Bp. 1989. MTAK. 308 p.
Ism.: Új Könyvek, 1990. 16. 8–9. p.
Endrődi Szabó Ernő = Magyar Napló, 1990. I. 12.
- Kúnos Ignác: Kasantatarische Volksmärchen auf Grund der Sammlung von Ignác Kúnos. Hrsg. von Zsuzsa Kakuk und Imre Baski. Bp. 1989. MTAK. 220 p.
Ism.: Új Könyvek, 1990. 12. 23. p.
- Bíróné Vasvári Lillian–Braun Tibor–Schubert András: A magyar természettudományi alap kutatás publikációs és idézettségi adatai 1981–1987 között. Bp. 1989. MTAK. 484 p.
Ism.: Bozóky László = Magyar Tudomány, 1990. 12. 1481–1482. p.
Palágyi András = Magyar Nemzet, 1990. jan. 6.
Magyar Tudomány, 1990. 8. 962–968. p. (A szerzők reflexiói).
- Telekies alapítványa. Az Akadémiai Könyvtár az alapítástól az önálló könyvtáráruháig 1826–1988. Összeáll. Fekete Gézáné. Bp. 1989. MTAK. 199 p.
Ism.: Új Könyvek, 1990. 13. 3–4. p.
- Gyárfás Ágnes: Az első magyar bölcséleti mű és története. Bárány Péter: Jelenséges lélekmény. Bp. 1990. MTAK. 375 p.
Ism.: Új Könyvek, 1990. 22. 7–8. p.
- Reguly Antal: Die Briefe von Antal Reguly an A.A. Kunik 1845–1855. – Reguly Antal A.A. Kunikhoz írt levelei 1845–1855. Bp. 1990. MTAK. 138 p.
Ism.: Új Könyvek, 1990. 18. 6–7. p.
Helmut Buchhart = Biblos, 1990. 4. 322. p.
- Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái. 7. köt. Sajtó alá rend. Viczián János. Bp. 1990. MTAK–MTA Irod.tört.Int.–Petőfi Irod. Múz. 846 p.
Ism.: Magyar Nemzet, 1990. dec. 19. 4. p.
Esti Hírlap, 1990. dec. 18. 1. p.
- A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának 1989. évi beszámoló jelentése és 1990. évi programja. Szerk. Gregorovicz Anikó. Bp. 1990. MTAK. 83 p.
Ism.: Könyvtári Levelező/Lap, 1990. 8.
- Kaufmann Haggáda. Hasonmás kiadás. Bp. 1990. Kultúra.
Ism.: Juhani Nagy János = Magyarország, 1990. jún. 29.
Hernádi Miklós = Magyar Hírlap, 1990. jún. 29. 10. p.
Babits Antal = Magyar Hírek, 1990. dec. 20.
Babits Antal = Kritika, 1990. aug. 1. 39., 41. p.
Herskovits Pál = Daily News, 1990. jún. 23. 2. p.
Babits Antal = Harang, 1990. ápr. 18. 26–27. p.
Pesti Hírlap, 1990. jún. 26.
MTI híradás, 1990. jún. 21.
- Eszter könyve. Hasonmás kiadás. Tanulmányt írta H. Takács Marianna. Bp. 1989. Helikon.
Ism.: H. Takács Marianna = Hungarian Book Review, 1989. 4. 14–16. p.

IV. ÖSSZEFOGLALÓ ÉS PROGRAM 1990–1991

Az ez évi beszámolóban és a következő évi programban nem lehet megkerülni a közép-kelet-európai társadalmi és gazdasági változásokból adódó körülményeket, amelyek messzemenően hatnak a kulturális és a tudományos szférára. Ez vonatkozik természetesen az MTA-ra és közvetlen témákra, az MTA Könyvtárára. Ezért – ha röviden is – néhány olyan, a Könyvtárat érintő vonatkozás következik az alábbiakban, amelyek szoros összefüggésben vannak a bevezető sorokban említett változásokkal. Az elemzés bővebb formában a Magyar Tudomány egyik tavaszi számában jelenik meg.*

Kézenfekvőnek látszana, hogy a Kelet és Közép-Európában az utóbbi 2–3 évben végbe ment társadalmi-gazdasági változások egyik pozitív következménye az irodalom-ellátás megjavulása lenne a régióban. A folyamat, amelybe történelmileg beágyazható a régió információ-ellátásának helyzete, illetőleg megjavítása, a hidegháborús konfrontációtól a konvergencia és az *integrációs tendenciáig* átívelő korszaknak felel meg.

Kölcsönös érdekről van szó. Ez az aktív együttműködés kiindulópontja. A régió országainak információi szükségletei kiterjednek az információs „high-tech”-re, a management oktatás-képzésre, a primér és szekundér információ-hordozókra egyaránt. A nyugati országoknak viszont mindenek előtt az újonnan megnyíló piacokkal, befektetési lehetőségekkel, a piacgazdaság alakulásával összefüggő információkra van szükségük.

A kelet- és közép-európai új történelmi helyzetben, a gyorsan változó körülmények közepette rendkívül lényeges a *fokozatosság*, a *meglévő értékekre* történő építés, a *nemzeti sajátosságok* figyelembevétele az információ-ellátás területén is.

A volt KGST régióban a társadalmi-gazdasági átalakulás több éves *átmeneti szakaszban* megy végbe. Az információ-ellátás szempontjából a kormányok megkezdték részlegesen, de nagyon is érezhetően a kivonulást a gazdasági, a kulturális és a tudományos szférából. Csökken az állami dotáció és szubvenció, a fejletlen piacgazdaság pedig nem jelentkezik fizetőképes kereslettel az információért. A kormányok tehát *már nem*, a piacgazdaság *még nem* képes fenntartani az információ-ellátást.

Különösen veszélybe kerül a *primér* információ-ellátás. Olyan helyzet állhat elő, hogy a *nyugati könyv és folyóirat-ellátás alacsonyabb szintre kerülhet*, mint a változások előtt volt. A nyugati támogatási lehetőségek (alapítványok, egyetemek, intézmények ajánlásai) alapvetően nem módosítják a fentiekben vázolt helyzetet.

Nehézítő tényező a KGST szétesésével összefüggően a *dollár-elszámolásra* történő áttérés is.

A leglényesebb pedig az *infláció*, ami Magyarország esetében a közelmúltban és a közeljövőben hivatalosan is mintegy 30 % körüli.

A *nyugati* könyv- és folyóirat árcemelése sem igen alacsonyabb az évi 10 %-osnál.

A régió információ-ellátásában így *kitüntetett szerepe van* (ha úgy tetszik abszolút prioritása) a könyvek és a folyóirat-irodalom beszerzésének. Ez meghatározó jellegű az MTA Könyvtára és hálózata 1991. évi programjában is. Ennek végrehajtásában rendkívül pozitív kezdeményezés a könyv- és folyóirat behozatal *liberalizálása*, de ennek mikéntjét még be kell gyakorolni.

Nem alakultak még ki a régióban általában és Magyarországon sem a külföldi irodalom beszerzésének konzorcium-alapozású, nem-adminisztratív, hanem *kiepített technológián* és *közös érdekeltségen* alapuló módszerei, ami fejlett *kommunikációs infrastruktúra* nélkül lehetetlen.

Fenti elemzésből következnek az 1991. évi program főbb feladatai is, amelyek *részben országos* jellegűek, *részben közvetlenül akadémiai* érdekeltségűek. Pontokba szedve ezek közül néhány:

1. Változatlan, sőt *fejlődő részvétel* a nemzetközi és az országos információs programokban és szolgáltatásokban, kiemelten a számítógépesítésben (Science Citation Index gépi adatbá-

*Rózsa György: Tudományos információ-ellátás új körülmények között.

zisé szolgáltatás és tudásmetriai vizsgálatok, DOBIS/LIBIS alapú könyvtárgépesítés, IIF program, ECSSID stb.).

2. A „Pro Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae” *Alapítvány* bővítése és működtetése, amely a Könyvtár saját eszközeivel keletkezett a Magyar Hitel Bank támogatásával.

3. *Vállalkozási* tevékenységeket továbbfejleszteni (1990-ben elkezdődött külföldi megbízások a tudásmetria és a mikrofilmzés területén stb.).

4. Az 1–3. alatti pontokban foglaltak felhasználásával is legalább az eddigi színvonalon tartani a *primér információ-ellátást*.

5. További erőfeszítésekkel és az 1–4. alattiakban foglaltak igénybevételével is a *könyvtárhasználat* és a *tudományos munka* színvonalának fenntartása.

Az 1–5. pontok mintegy válogatást nyújtanak az 1991. évi programból, olyan – a Könyvtár működését jelentősen befolyásoló – tényezőkről, mint amilyen a *raktárhelyzet* javítása, vagy az *MTA Székház* rekonstrukciójával összefüggő kérdések és hasonlók is természetesen beléptartoznak a lényeges teendők sorába.

Reméljük, hogy az 1991–1992. évi áttekintés és program már számot ad a jelen összefoglalóban foglaltak legalábbis jelentős részben történt megvalósulásáról, ami megalapozhatja az újabb programokat.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

ABDOS	– Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationstellen der Ost-europa-Südeuropa- und DDR Forschung
AIB	– Association Internationale de Bibliologie
ASCA	– Automatic Subject Citation Alert
CD-ROM	– Compact Disc Read Only Memory
CIDSS	– Comité International pour l'Information et la Documentation en Sciences Sociales
ECSSID	– European Cooperation in Social Science Information and Documentation
FID	– International Federation of Information and Documentation
HMSZ	– Hálózati és Módszertani Szolgálat
ICSSID	– International Committee for Social Science Information and Documenta-tion
IDICT	– Instituto de Documentacion e Informacion Cientifica y Tecnica
IFLA	– International Federation of Libraries Association
IIF	– Információs Infrastruktúra Fejlesztés
INION	– Insztitut Naucsnoj Informacii po Obscseszvennum Naukam
JATE	– József Attila Tudományegyetem
KNSZ	– Kijelölt Nemzeti Szerv
KuTA IDICT	– Kubai Tudományos Akadémia Instituto de Documentacion e Informacion Cientifica y Tecnica
MIOK	– Magyar Izraeliták Országos Képviselte
MISZON	– Mezsduarodnaja Informacionnaja Szisztema po Obscseszvennum Naukam
MISZON AIR	– MISZON Automatizált Információs Rendszer
MKE	– Magyar Könyvtárosok Egyesülete
MKM	– Művelődési és Közoktatási Minisztérium
MKÖM	– Mikszáth Kálmán Összes Művei
NDKTA	– Német Demokratikus Köztársaság Tudományos Akadémiája
NPA	– Nemzeti Periodika Adatbázis
OMIKK	– Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
OÖT	– Országos Ösztöndíj Tanács
OSZK	– Országos Széchényi Könyvtár
OSZK-KMK	– Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ
OTKA	– Országos Tudományos Kutatási Alap
PIM	– Petőfi Irodalmi Múzeum
RAL	– Régi Akadémiai Levéltár
SZLTA	– Szlovák Tudományos Akadémia
SZUTA	– Szovjetunió Tudományos Akadémiája
SZTAKI	– Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézet
SWIDOC	– Social-Wetenschappelijk Informatie-en Documentatie-Centrum
TA	– Tudományos Akadémia
TMB	– Tudományos Minősítő Bizottság
TTK	– Természettudományi Kar
UNESCO	– United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

Felelős kiadó: az MTA Könyvtárának főigazgatója

Alak: B/5 – Terjedelem: 7 ív

Megjelenés: 1991 – Példányszám: 120

Készült az MTA Könyvtára házi sokszorosító részlegében

